

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

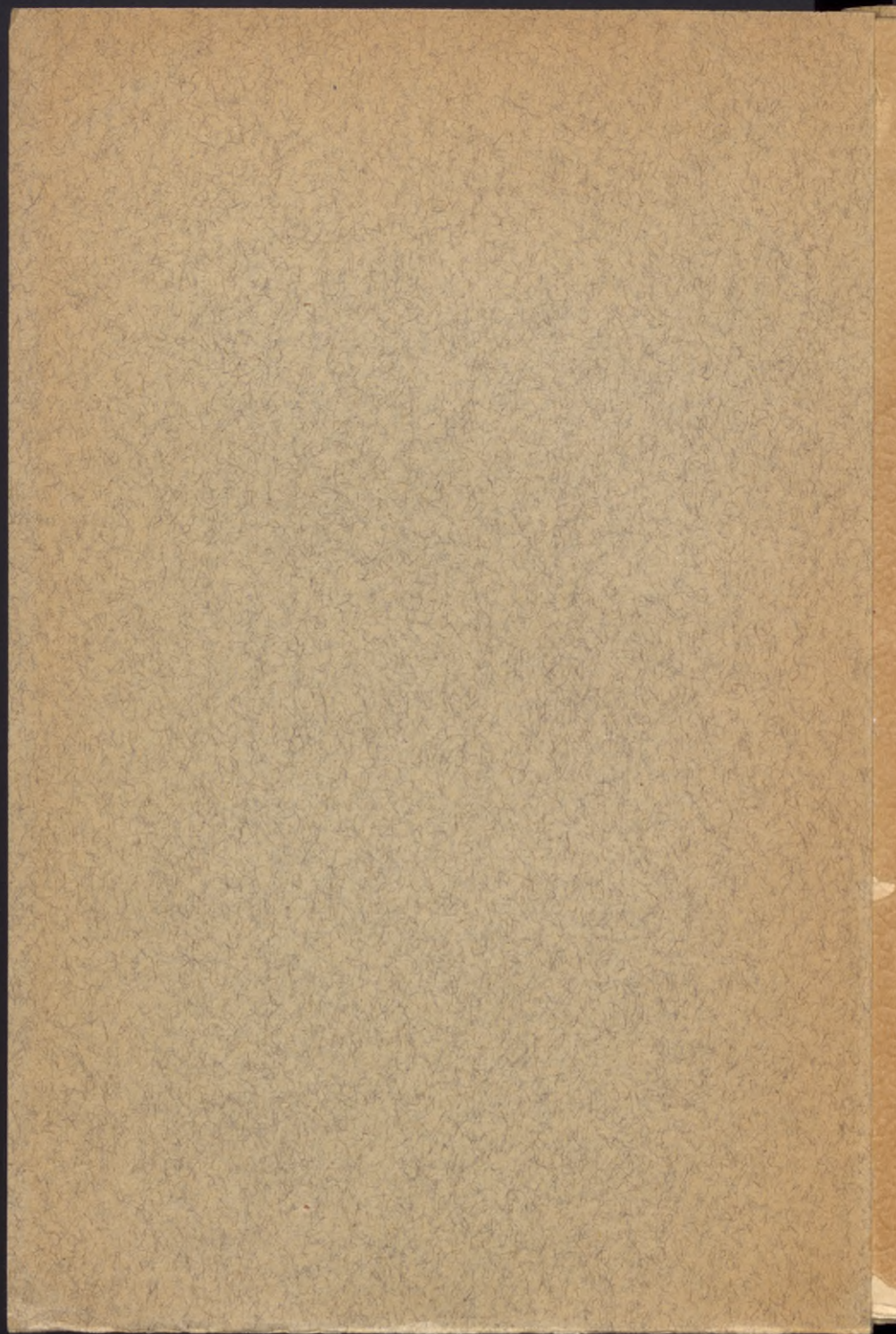
(Br) Litt
54.

[Linderman, Zenaida]

I nöd och lust

1898

(Linn) 24.
1898.

TVÅ SKUGGBILDER

AF

TORBORG. [send]

EKENÄS.

EKENÄS TRYCKERI AKTIEBOLAG, 1898.

Pris 70 penni.

[Henaida Lindeman]

X51
882

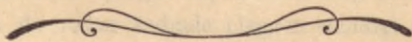
UNIVERSITETS
BIBLIOTEKET
LUND

von Schoultz

I nöd och lust

af

Torborg

Ekenäs.

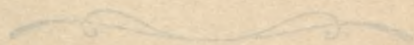
Ekenäs Tryckeri Aktiebolag,
1898.

I nöd och lust

af

Torborg

FRANK
Lånst. 1871

I.

Pastor Aurén's sacellani var ett af de magraste i landet, men hushållet var stort och utan klok beräkning jämte sträng sparsamhet skulle det varit omöjligt att undvika skuldsättning. Ty barn fans där, hela sju stycken matfriska pojkar och en sylfidlik flicka, som råkade vara den äldsta, och deras beklädnad, ehuru af enklaste sort, gjorde djupa ingrepp i prest-folkets tunna plånbok. Vål sågos de små individerna från vår till höst mäta ljunghedar, fält och berg med bara fötter, väl blefvo de redan ändrade plaggen ständigt åter ändrade, skarfvade och lappade af pastorskans flinka fingrar (medan hennes koleriska hufvud altmera fylldes af grubblerier öfver fattigdomens ohjälpliga enahanda), men i trots af den ytterligaste sparsamhet kostade barnen så mycket redan i de första lefnadsåren, att tanken på den tid, då de borde få begynna sin skolgång, ej kunde annat än ingifva allvarsamma farhågor och bekymmer.

Förföljd af otur, hade pastor Aurén åtskilliga gånger aflagt prof för pastorat och i de flesta fall blifvit förbigången för sämre förmågor, ty han var en ganska begåfvad

predikant samt känd som en rättänkande och nitisk själasörjare. En sak, visserligen den allra viktigaste, kunde man klandra hos honom: han var världsligt sinnad, men samma fel hade åtminstone ett par af hans lyckliga medtäflare.

Lilla Signe Aurén skulle aldrig fått en plats på skolbänken, men däremot, så tidigt sig göra låtit, vid köksspiseln, symaskinen, spinrocken och väfstolen, ty pastorn genomdref *sin* åsikt, att en flicka kunde reda sig utan skolbetyg, och för resten skulle han själf sörja för, att flickan finge sin andel af boklig bildning. Men den Makt som utstakat Signes lefnadsbana, styrde så, att en förmögen tant i hufvudstaden tog henne till sig och bekostade hennes kurser i fruntimmersskolan och fortbildningslärovärdet.

Signe var knappt medelmåttigt begåfvad, men genom flit och uppmärksamhet förskaffade hon sig skolbetyg, som borde kommit mången rikare utrustad, men lat kamrat att blygas. Mycket blef hon äfven uppmanad att vara ihärdig af modern, som bland annat yttrade:

»Du vet ju, kära barn, att vi inte kunna lämna er någöt arf, men kunskaper och talanger äro mera räntebärande kapital än förgängliga skatter. Var därför så flitig som möjligt och vinlägg dig också att gå långt i musik, men låt icke *den*, för hvilken du har goda anlag, inkräkta på läxornas område.» Några år senare, då Signe skulle börja sin kurs vid fortbildningslärovärdet, sade pastorskans:

»Du är lycklig, som får dricka ur vetandets friska källa, mycket lyckligare än jag, som i unga år oafbrutet längtade att få utbilda mina anlag, men aldrig fick lära någonting annat än historie och geografi.»

»Men Mamma är ju så intelligent, Mamma kan ju tala

i politik och följer med tidens frågor på alla områden», utropade Signe, samt tillade småleende: »Så sade farbror Elfving i går till tant Stenberg.»

»Min intelligens är en nödvuxen, i bekymrens glöd förvissnad planta», svarade pastorskan, som var missnöjd icke allenast med sina inskränkta förhållanden, utan äfven med sig själf. Men tiden gick, och vid nyss fyllda 18 år var Signes uppfostran fullkomnad, hvarpå hon skulle hvila ett år i hemmet och sedan egna sig åt lärarinnekallet. Hon var mycket älsklig. Hennes blida, hjärtliga och ödmjuka sätt väckte sympatier, på samma gång hennes sällsynta fågring tjusade, men hon var blyg och satt tyst i sin vrå, under det mången mindre beläst ung flicka kunde intressera med djupsinnigt filosoferande eller roa med repliker eller bons mots. Signe var verkligt obetydlig, men hon spelade piano virtuosmässigt, sjöng förtjusande och dansade som sagornas älfvor.

Hon dansade, men blott till sitt 17:de år, ty då fick Signe en annan syn på tingen, och utan att klandra dem, som hängäfvit sig åt dansens nöjen, afhöll hon sig därifrån, emedan hon skulle funnit det tomt och själlöst att hvirfla kring ett salsgolf, då hon ej längre var road däraf.

Den ryktbare botpredikanten pastor B. väckte Signe ur sorglöshetens sömn; och det var med nytt sinne hon den sommarn kom hem, med ny, af Anden skärpt syn, hon iakttog sina föräldrars världslikställighet. Dock sade hon ingenting, ty hennes kallelse var ej att förmana, men hon kämpade i bönen om sina käras frälsning, och fast i sin tro, tviflade hon icke om slutlig seger.

Glad i hågen, lämnade Signe till sist skolan och hufvudstaden, ty hon längtade att äntligen få hjälpa sin mor

under den tid af ett år och några månader det skulle för-
unnas dem att vara tillsamman. Och sedan? Ja, sedan skulle
det blifva härligt att spara af sin lön för att åtminstone li-
tet få bidraga till brödernas uppfostran, och huru skönt att
få tillbringa alla ferier i hemmet och syssla med hushålls-
göromål, som näst musiken var Signes käraste sysselsättning.

Men redan vid sommarens början mötte Signe sitt öde,
Edvin Törnekvist, som blifvit inbjuden att tillbringa ferierna
hos nära släktingar. Han var vikarierande skollärare och för
öfrigt särdeles omtykt för sitt lediga sätt och glada lynne
samt värderad för sina ordentliga lefnadsvanor. Den knappt
25 åriga ynglingen blef genast fängslad af Signes älsklighet,
och hon kunde ej motstå hans varma hyllning — barnslig
och romantiskt anlagd som hon var. Visserligen borde en
troende flicka haft andra anspråk och ej offrat sin kärlek åt
en världsligt sinnad, men Signe var svärmisk; hon såg i
Edvin sitt drömda ideal, och att leda honom till Gud skulle
blifva hennes härliga mission.

Fru Aurén, som med oro lade märke till de ungas
tycke för hvarandra, varnade sin dotter för det hon kallade
en illusion, som skulle gå upp i rök.

»Ni äro för fattiga att gifta er», sade hon, »och för
resten bör du inte obetingadt lita på, att magister Törnekvist
har allvarliga afsigter.»

»Ack, söta Mamma, det har han visst!» utropade Signe
med upprörd stämma.

»Må vara, men vi skulle inte kunna anse dig betryg-
gad för svåra bekymmer, om du blefve hans hustru.»

Signe svarade:

»Men vi kunna ju vänta några år, tills han får tjänst.»

»Hans moster berättade i går att han har stora skulder», sade pastorskan dystert.

Signe suckade djupt, men sedan citerade hon patetiskt:

»Kärlek gör hvitt det svartaste bröd,
Kärlek gör fröjd och lycka.»

»Du dömer som den blinda om färgen, då du tror att Törnekvist skulle vara samma ödmjuka slaf, äfven om svåra bekymmer tillstötte. Du kanske inbillar dig att han skulle likna din far, som helt belåten äter sin mjölvälling till frukost och gröt till kvällsvard samt strålar af hjärtats förnöjelse, när det ibland består stek till middagen, till söndag middag nämligen. Nej, kära barn, din eleganta magister är från ett fint hem, där man lefde på stor fot, och naturligtvis äro hans anspråk på komfort mycket större än en skollärares inkomster skulle medgifva. Och beträffande kärleken, som skall förvandla det svarta brödet till hvitt, så vill jag bara göra dig uppmärksam uppå ett konstateradt faktum, att *den* i de flesta fall flyr genom fönstret, när fattigdomen stormar in genom dörren.»

»Mamma och pappa hålla ändå af hvarandra», invände Signe mildt.

»Det göra vi, men tror du verkligen att nutidens herrar äga ens en bråkdel af pappas godsintet och tålmod. Och så ha vi med vår sparsamhet knogat oss fram utan att behöfva göra skulder — fast det väl inte kan undvikas, när Per och Anton i höst måste komma till lyceum. Men den saken hör ej hit. Nu skulle vi bara noga besinna vådan att gifta sig med en fin kavaljer, som redan är betydligt skuldsatt.» Pastorskan tystnade, menande sig ha varnat nog för

den gången, och Signe lät gärna det plågsamma ämnet falla och sörjde tyst öfver sin mors missuppfattning af Edvin, hvars värde i den förälskade flickans ögon tusenfaldt öfvervägde all världens lumpna skatter.

Förnuftsskäl och mörka spådomar hade emellertid ingen makt att nedslå Signes förhoppningar, som strålade i den första kärlekens rosenskimmer, och så blef hon den öfversälla Edvins fästnö. De ungas böner bevekta pastor Auréns lättörda sinne, och då han engång gifvit sitt bifall och sin välsignelse till deras förbund, så måste äfven hans hustru, trots sin inre motspänstighet, låta sig nöja. Hon blef ej ens åtspord, men inkallad i sin mans rum, när saken redan var afgjord, och så måste hon lugnt, om icke just synnerligen vänligt, gifva fridskyssen åt sin dotters, trolofvade, sedan hon först slutit Signe till sitt oroligt klapande hjärta.

Men på tumanhand med mannen gaf hon fritt lopp åt sina moderliga bekymmer och förebrådde den obetänksamme, som icke lyssnade till hennes råd, utan lät locka sig att kasta bort deras enda dotter åt en utfattig stackare utan annat värde än en behaglig yta.

»Men hvarför dömer du så skoningslöst om en ung man med godt rykte?» frågade pastorn, som redan förut gjort liknande invändningar. »Barnen äro varmt fästade vid hvarandra, och dendär historien om hans stora skulder tror jag inte på; den är nog uppdiaktad af fru öfverstinnan, som brinner af afundsamhet.»

»Ja, den saken är nog klar, men hvarför skall man tro att Törnekvist har så briljanta affärer, då det är känt att han studerat på skuld och dessutom antagligen roat sig myc-

ket. Dock du har ju alltid varit och förblir nog till livets slut en illusionsmänniska.

De unga voro emellertid mycket lyckliga och förtröstansfulla. »Vår förlofning borde ej blifva lång», sade Edvin, »ty inom ett par eller högst tre år får jag säkert ordinarie kollegatjänst. Och jag tänker att vi kunna reda oss godt med 5,000 mark om året — tror du inte det, min älskling?»

»Älsklingen» var i sin oskuld rentaf öfverväldigad af så lysande framtidsutsikter och berättade helt naivt att pappas inkomster blott utgjorde en bråkdel af 5,000 mark.

»Men dina föräldrar bo hyresfritt och ha mycket annat till, som vi måste köpa; dessutom är livet så billigt på landet» menade fästmannen. »Jag har också skulder», tillade han dröjande.

Signes blomstrande kinder bleknade och hennes finmun skälfdes af kufvud smärta och hon hviskade:

»Jag vet det.»

»Du vet det», upprepade han med en blixtn i sina gråa ögon.

»Hvem har det kunnat roa att befatta sig med mina affärer?»

»Öfverstinnan Brander», svarade Signé.

»Jaså, moster Agathe.» Edvin skrattade bittert.

Signé såg skrämnd ut, men då böjde han sig ned och kysste hennes hvita kinder röda samt berättade ironiskt att hans rika släktingar, hos hvilka han gästade i sommar, synbarligen uppgjort vissa framtidsplaner för honom och en annan. »Och nu äro dessa planer öfverkorsade», fortfor han leende, »men du må veta att min vänliga moster har framstående anlag för intriger; därför ville hon skrämma dig, lilla

»dufva, med mina obetydliga skulder, hvilka hon säkert har mångdubblat.»

»Edvins moster, en rik enkefru med tre döttrar och tingen måg, hade beslutit att göra ett par af sin yngsta dotter Flora och Edvin, men den unge mannen hade alltid lagt i dagen afgjord kallsinnighet för Floras behag och arfsförröppningar. Flora såg ej illa ut, hon ägde, trots sin ungdom, mycken världsvana och räknades bland de kvieka; men hon var ytlig, flärdfull och kokett samt därjämte ganska retlig och trätlysten — i alla afseenden en motsats till Signe — och hennes bemödanden att krångla sig till Edvins kärlek skulle aldrig kröntes med framgång, äfven om denne icke funnit sitt ideal.

Signe hyste intet tvifvel om Floras och hennes mors planer, men den goda flickan ville ej tro att öfverstinnan Brander skulle nedlåtit sig till intriger och afsiktlig osanning, och hon ville bibringa Edvin sin egen menlösa åsikt att hans moster själf blifvit vilseledd beträffande hans skulder och endast händelsevis kommit att tala om dem. Men han skakade på sitt vackra, mörka hufvud.

»Du känner inte världen, ljufva barn, och inför din rena blick är allting rent. Men vi bry oss inte vidare om moster och hennes kärälskeliga Flora, hvilka ej kunna störa vår solvarma lycka.» Och så reste han från sin Signe, ty nu voro sommarns härliga dagar sin kos.

Den unga fästmöns nya framtidsutsikter hade till följd att hon antog en förmånlig guvernantsplats redan från hösten, ty ett nått utstyre måste hon ha och dessutom lägga undan något litet för gossarnes räkning. Utstyret fick dock ej upptaga all hennes tid under ferierna, ty mamma vidhöll

att den, som snart ämnade anlägga eget hushåll, också måste lära att sköta detsamma. Så sade fru Aurén, men i sitt stilla sinne undrade hon, om Edvin verkligen skulle hålla sitt trohetslöfte, och då hon mycket hållre ville låtit sitt barn drabbas af en öfvergående smärta än af lifslånga sorger, så framstod möjligheten af Edvins trolöshet som en verklig räddning — ehuru hon på samma gång icke vågade helt tillåta sig en sådan önskan. Under dessa år vann Signes andlighet i frisk lifskraft, i stället för att blifva afmattad genom hennes kärlek till en oomvänd, och äfven bönenas vingar växte i styrka, då hon ju hade ännu en dyrbar själ att kämpa om. Ett byte hade blifvit frånrykt mörkrets furste, ty Signes far, den mänskligt betraktadt förträfflige, hade äntligen själf träffats af det Lifvets Ord, han utan Andens kraft i årtionden förkunnat. Efter en tårande ånger öfver sitt förspilda lif fick den gamle mannen frid med Gud, just innan Signe kom hem till julen, och desse bådas, i samma tro förenades fröjd hade verkligen den renaste försmak af himmelens salighet.

Efter några månader blef en länge närd önskan uppfylld, ty pastor Aurén fick äntligen pastorat — tillochmed ett mycket bättre än något af dem han förr eftersträfvat — och så blefvo de stundande bekymren afvärjda, familjens ekonomiska ställning betryggad och ytterligare tvänne söner finga börja sin kurs i lärdomsskolan.

II.

Två år och några månader efter Signes förlofning firades de ungas bröllop, stilla och anspråkslöst, som det anstod en prästdotter med Signes åsikter. Anspråkslöst tedde sig äfven de nygiftas hem i hufvudstaden, men det var tillika mycket nått och prydligt, vittnande om Edvins kultiverade skönhetsinne — och den unga husmodern, som fann de små rummen rentaf förtjusande, log tacksamt mot sin make. Underbart föreföll det Signe, att dock hafva hunnit målet, ty man hade sökt skilja henne från Edvin, och förlofningstiden hade varit pröfvande för den unga flickans känsliga sinne, hvilket ännu isynnerhet i ensamheten plågades af smärtsamma hågkomster. Den afundsjuka öfverstinnan Branders, som beslutit åvägbringa en brytning mellan Edvin och Signe, lämnade ingen möda ospard för ernående af sitt mål, äggad som hon var såväl af dottern, hvilken ständigt höll sig i bakgrunden, som af sin egen ifriga önskan att få Flora bortgift — Flora, som i trots af sina yttre företräden och ett arf i perspektiv, icke erhållit något antagligt giftermålsanbud. Den gamla ränksmidarskan gick emellertid för djärft tillväga för att kunna lyckas, om det också gällt mindre trofasta älskande, och ej ens Signes mor gaf minsta gehör åt de historier hon så käkt uppdukade.

»Edvin hade ju inte lefvat sämre än andra, hette det; men hon, hans moster, måste, manad af sitt samvete göra.

lilla Signe uppmärksam på stadslivets faror för dem, som hängifvit sig åt sinliga njutningar — faror och frestelser, hvilka kunde öfvervinna Edvin och locka honom bort från pliktens väg, så snart smekmånadens förtrollning var sin kos. Och hans lynne var så fasligt, ty han brukade af de obetydligaste orsaker bli aldeles rasande, så att man måste gå ur vägen för honom. En gång berättade hon:

Jag sade just häromdagen till Flora: »Du må prisa din lyckliga stjärna, ty om Edvin hade menat allvarligt den tiden han slog för dig, så skulle du kanske nu vara hans fästmö (ty du var ju litet förtjust i honom). Tänk, hur fasligt det vore, när han har blifvit så obändigt häftig att man måste frukta för hans förstånd.»

Signe ryste vid minnet af öfverstinnans ofta upprepade plågsamma besök, men hågkomsten af moderns högsinhet fylde hennes själ med tacksamhet. Ty den kloka fru Aurén genomskådade bakdanterskan och försvarade dotterns trolofvade, som dock ej var henne mera sympatisk än förut.

En gång försökte fru Brander att uppreta Edvin mot hans fästmö, men det var också sista gången, ty hans skarpa och häftiga svar tystade och skrämde henne.

»Ingen kan uppriktigare än jag önska dig lycka, kära Edvin, men nog måste det medges att ni bli ett omaka par, du så intelligent och frisinnad, Signe en tafatt och inskränkt pietist, som säkert bär på en god portion fariseiskt högmod, fast hon ännu kan dölja det. Ja, måtte du inte komma att ångra ditt val och tröttna vid henne — när det är för sent.»

Det kändes som en befrielse att ej mera behöfva umgås med moster Agathe, tyckte både Edvin och Signe, men

denna deras fröjd blef dem ej länge förunnad, ty helt oväntadt förspordes det att öfverstinnan Brander skulle sälja sin landtegendom och flytta till Helsingfors. Hennes äldsta dotter, som var gift med en referendariesekreterare, meddelade sin kusin denna nyhet med mindre belåten min än man skulle väntat af en dotter.

»Du, Edvin, som känner mamma, inser väl att vi omöjligt kunna glädja oss åt hennes hitkomst», sade den unga frun, »men här hjälper ingenting annat, än att hålla god min och slå döförat till.»

»Det gör du nog, du goda, fridsamma Anna!» svarade Edvin vänligt, och tillade mot sin öfvertygelse:

»Vi vilja hoppas att den tilltagande ålderdomen skall göra moster fogligare, och så kanske ett lugnare lif invärkar på hennes nerver, ty altför mycken omsorg och möda har hon ju haft altsedan morbrors död.»

Men så litet välkommen hon än var, slog öfverstinnan sig ned i Helsingfors, var en daglig gäst hos dottern och mågen samt introducerade sig hos systersonen och hans unga hustru med så mycken vänlighet att lilla Signe, som gärna trodde det bästa om alla, redan började hoppas att moster Agathe öfvervunnit sitt hat till dem.

Tiden utvisade dock motsatsen.

Öfverstinnan brann af begär att stifta oenighet emellan det unga paret och riktade först sina pilar mot Edvin. Hon utbredde sig öfver en del vackra kvinnor, som föreföllo så beklagligt obetydliga i jämförelse med deras spirituella medsyster, och hennes medlidsamma suck öfver de stackars förstnämnda, som ägde endast förgängliga behag, dem den skoningslösa tiden så hastigt sköflar, kunde ej missförstås. Men

Edvin låtsade ingenting begripa och hade för vana att helt tvärt afbryta det retsamma ämnet.

»Då sade hon en gång helt öppet:

»Ja, kära Edvin, du har verkligen en bra söt hustru, en from liten varelse, som inte vill göra en mask för när och jag tycker att, då hon är så godsint, kunde onda tungor alt för gärna låta henne vara i fred.»

»Nå, hvad gäller det egentligen?» frågade Edvin otåligt.

»Såå, du har ingenting märkt eller hört!» sade fru Brander. »Och ändå undrar man allmänt öfver ditt val, då stackars Signe är så — så totalt renons på intelligens och dessutom en trångbröstad läzerska.»

»Det är lögn», utbrast den unge mannen uppbrusande. »Ingen har gjort så nedriga anmärkningar; och för resten har min Signe mycket godt, praktiskt förstånd och äfven gedignare kunskaper än många så kallade intelligenta damer, fast hon är för blygsam att föra dem till torgs. Och hvad hennes smädade gudsfruktan vidkommer, så kan jag aldrig tillfyllest tacka en mild Försyn för denna ängel, som står så högt öfver mig genom sitt barnafromma och milda sinnelag. Till sist undanber jag mig vidare anmärkningar om min högt-älskade hustru; ja, jag råder moster att ej reta mig till ytterlighet, ty mitt talamod är redan slut.»

Edvin Törnekvist hade ej tillräcklig besinning att dölja denna nya elakhet för Signe, utan rusade hem och berättade sitt samtal med mostern samt tillade:

»Det vore bäst för oss att bryta alt umgänge med den gamla megäran, och jag har god lust att delgifva henne min önskan.»

»Ack nej, gör inte det, min älskling!» bad Signe med

de fina armarna kring hans hals. »Besinna, att vi måste ha tålmod med henne, som är din döda moders enda syster, och låt oss söka att vinna henne genom vänlighet. Och fast det varit snällare att inte tala om det, så hade hon nog rätt i sina anmärkningar om mig, ty obetydlig är jag verkligen, och det vore ju inte underligt, om världen skulle tycka att du, som är så rikt begåfvad, borde ha valt en kvinna som —»

»Nej, nej, älskade, så skall det inte låta!» inföll Edvin och slöt den lilla, smärta gestalten intill sig samt kysste hennes violblåa ögon och ljusbruna hår. »Om någon skulle undra, så vore det, hvarför en så skön och älsklig flicka ville binda sitt öde vid en fattig skollärares. Men jag tror inte, att människor äro så gemena att de skulle missunna oss vår lycka, och huru som helst, kan ju ingenting störa den.»

Afunden tröttnade dock ej, och nu gälde det att söka ingjuta missnöjets och fäfangans gift i Signes unga själ. »Du har det ändå bra smått, stackars barn. Tre små rum och kök — hvilket elände! Och om familjen skulle ökas?»

»Så få vi väl hyra ett rum till, en lyx, som vore alldeles onödigt, då vi lefva så indraget», svarade Signe lugnt.

»Och när jag tänker på Anna», återtog öfverstinnan Brander; »när jag sitter i hennes, med rikt skulpterade, sidenbeklädda möbler, trymåer, taflor och all möjlig prakt inredda våning, då önskar jag uppriktigt att din lott vore bättre, lilla Signe!»

»Mig fattas ingenting, snälla moster», försäkrade den lyckliga, unga frun, medan hennes blick med ett slags smeksam belåtenhet öfverskådade det enkla, men ytterst smakfulla möblemanget i hennes ljusa gästrum.

»Ingenting? Än din sommarhatt, din parasoll och ditt öfverplagg, hvilka räkna minst tre somrar — borde inte de ersättas af nya? Då jag jämför din tarfliga garderob med mina döttrars, gör det mig ondt in i själen, och jag tänker, att om du, i likhet med dem, gifvit dig litet till tåls och ej fastnat för din första friare, så skulle du säkert kunnat göra ett bättre parti. Du är ju betydligt vackrare än Anna och Emmy och ändå blefvo de riktigt väl gifta, bara för det de gäfv sig tid att välja.»

Ett skalkaktigt leende krusade Signes vackra mun.

»Jag hade också den förmänen att få dela ut korgar, den ena åt professor Rothe, den andra åt konsul Englund, som påstås vara mycket rik; men Edvin är min första kärlek, därför saknade jag styrka att vänta på en annan och låta honom gå sin väg.»

Smått generad öfver detta svar, lät öfverstinnan ämnet falla, men upptog det åter inom kort. Hon hade nyligen besökt en bal hos senator N—s och därvid lagt märke till, hvilket uppseende en ung fru väkte genom skönhet och elegans, så att ett par fagra tärnor, som alltid varit mest bemärkta, blefvo formligt trängda i skuggan af denna nya, strålande stjärna. »Då», fortfor öfverstinnan med en af sina vanliga, ömma suckar, »då tänkte jag på, att det fins en och annan, som väl fått skönhet på sin lott, men ej förstår att draga fördel däraf, utan låter ungdom och tjuvningsförmåga slitas ut af hvardagslifvets mödor. Och hvarför har en kvinna erhållit skönhetens gudagäfva? Åh! naturligtvis för att lysa och blifva beundrad som en balernas drottning.»

Signes hvita panna mulnade och den stegrade färgen på de skära kinderna röjde, att hennes blida själ var sårad.

»Det låter som moster aldrig hade erfarit den rena, sanna, försakande kärlekens sällhet», sade hon med vibrerande stämma, »ty den som älskar, vill bli beundrad af en enda.»

»Ja, ja, du har nog rätt och jag skämtade bara», svarade öfverstinnan, som märkte att hon återigen skjutit öfver målet, »men betänk ändå, huru vederkvickande det vore att emellanåt få uppfriska dig med oskyldiga nöjen.»

»Edvin och jag besöka literära samkväm och ibland konserter.»

»Men teatern och cirkus?» framkastade öfverstinnan i den ondskefulla afsikten att ännu ytterligare såra Signe, hvars svar hon var beredd på. Detta ljud lugnt, men med en ton af ringaktning.

»Ingendera är i vår smak.»

»Ack ja, jag hade så när glömt att du är religiös, och Edvin skall, förstås, låtsas hylla dina åsikter; men tro mig, barn, den rollen tröttnar han snart vid, och om han sedan vill draga dig *ned* till *sin* ståndpunkt, så — nåja, man behöfver inte vara spåman för att inse följderna. Ty det är sorgligt, när makar ej äro lika sinnade, och jag tänker att harmoni i ditt fädernehem måtte blifvit betänkligt störd efter din fars så kallade omvändelse. Det var minsann i senaste laget, men sanna mina ord, att han, som har så böjlig karaktär, till sist låter locka sig tillbaka till världsväsendet, där han ock säkert hade lugnare dagar.»

Så fortfor hon under årens lopp att uppreta Signe mot hennes själfvalda lott, hvilken värligen var långt ifrån beklagansvärd. Ty Edvin var en öm make och exemplarisk i alla afseenden samt beredde sin hustru en äfven ekonomiskt

god ställning. Utom sitt egentliga kall, arbetade han som literatör och förtjänade rätt bra, isynnerhet såsom medarbetare i en daglig tidning. Så förgingo fyra år under ostörd lycka och ökad välstånd, ty nu voro Edvins beryktade, men i själfva verket rätt obetydliga skulder betalda och det unga barnlösa paret började redan lägga undan en liten sparpennning. Fridfullt var deras samlif äfven, ty Edvins litet hetsiga lynne blef aldrig frestadt af motsägelser, klagolät eller andra missljud, och om han emellanåt kom hem från skolan med mulen blick och retlig sinnesstämning, så skingrades molnen genom Signes stilla glädtighet och han glömde vid den älskades ljuftva leende pojkarnes retsamma eller själlösa fysionomier. Ej heller var han någon gourmand, såsom prästmor förutspått, utan alltid nöjd med de smakliga, men enkla rätter Signe tillredde; tillochmed rågmjölsvälling förekom ibland till ombyte, utan att Signes »fina magister» gjorde sura miner.

Och ändå var den unga hustrun icke allenast långt ifrån tillfredsställd, men kunde tillochmed ofta i ensamheten eller i nattens tystnad plågas af en smärtsam oro, för hvilken det ej fans någon jordisk tröst. Edvins oberörda världssinne var denna tid törnet ibland rosorna, som omgäfvade den varmt älskade unga hustrun och värre än det var den ljumhet, som alt oftare fick makt med henne själf. Hon kämpade emot den under brinnande böner, hon hängaf sig åt sin bibelläsning med större ifver än någonsin tillföre, men alt tyktes vara förgäfvat, ty den lyckliggörande kärleken vann alt större terräng och hennes andliga lif förslappades, trots alla ansträngningar.

Dock voro dessa smärtans stunder hastigt försvinnande

och återkommo alt mera sällan, ju längre det led, tils Signe omsider började anse altsammans för den onde fiendens frestelser, som hon ej borde lyssna till, då hon ju hade en levande tro.

Signes anhöriga och vänner voro fullkomligt öfvertygade om hennes lycka, ehuru modern ännu betviflade dess varaktighet.

»Ser du, min Emelie, vår dotter gjorde ändå ett godt val, och det var visst Herrans vilja, att hon skulle försmå de två förmånligare giftermålsanbudn och omedvetet vänta på honom, som är hennes första kärlek. Nu ha de varit gifta i fyra år, men äro mera förälskade än på själfva bröllopsdagen, och jag är säker, att ingenting skall kunna störa deras lycka, som äfven i ekonomiskt afseende altjämt förkofras.» Så förtröstansfullt yttrade kyrkoherden Aurén sin belåtenhet med Signes giftermål, men hans fru såg betänksam ut.

»Fyra år», upprepade hon, »och min gubbe tycker att det är en lång pröfvotid. Outsägligt skulle det fröjda mig, om dina glada förhoppningar blifva besannade; men jag kan omöjligt drifva bort mina mörka aningar — du må då kalla dem onödiga skrupler, själfskapade kval eller hvad som helst.»

Om den bekymrade modern kunnat ana, att Signes lycka redan var stadd på återtåg! Men det sorgliga budskapet hade ej ännu nått de gamla, som bodde långt från hufvudstaden å en ort med svåra kommunikationer.

III.

Hvad hade då inträffat?

För ungefär elfva år sedan hade Edvin erhållit ett rän-
tefritt lån af en rik godsägare, men tiderna förändrades, den
hjälsamma vännen råkade i penningeförlägenhet och vädjade
i sin tur till Edvin, som, manad af tacksamhet, icke kunde
annat än underteckna en borgensförbindelse. Den gälde vis-
serligen en anseelig summa, men Edvin kände ingen oro,
emedan den andre borgesmannen var en rik affärsman, och
så skulle hans vän, possessionaten, nog kunna reda sina af-
färer och komma på grön kvist igen, när det nu småningom
skulle blifva bättre konjunkturer. Så hoppades Edvin, då
han för två år tillbaka hjälpte sin vän, men det skedde i en
olycklig stund, ty i ett nu voro alla utsikter förmörkade;
den för rik ansedde köpmannen gjorde konkurs, landtbruka-
rens fordringsägare kräfde ut summan och — Edvin måste
betala den. Utan att själf lägga in om cession, skulle han
ej kunnat göra det, och försäljningen af det unga parets
nätta bohag skulle icke inbragt ens närmelsevis så mycket,
men en samvetslös procentare försträkte summan mot enormt
hög procent, och i dåvarande penningefattiga tider fans intet val.

Måttet var dock ännu ej fullt, ty samtidigt måste den
stackars Edvin infria ännu en annan borgensförbindelse, som
visserligen gälde en mindre summa, men dock under så svåra
förhållanden var mycket kännbar.

Nu måste det vackra förmaksmöblemanget gå under klubban och så — ett nytt lån för att få summan erlagd. Svåra bekymmer stormade in i det nyligen lugna hemmet och i deras spår följde grämelse, ångest, nästan förtviflan för Edvin som, i saknad af religionens tröst, icke kunde bära den börda hans egen obetänksamhet pålagt honom. I den unge mannens karaktär fans dessutom en brist på jämnmod och själsstyrka, som aldrig blifvit röjd under lyckans dagar, häraf följde att han började lyssna till de röster, som aldrig förut förmått locka honom på afvägar; med andra ord: han sökte tröst i kamratlivet. Sin lediga tid hade han förr egnat åt journalistisk värksamhet och samspråk med Signe, men nu begynte han alt oftare tillbringa den på restaurationen bland muntra dryckesbröder, eller också vid gröna bordet, ehuru det inträffade mera sällan, emedan han icke hade någon passion för kortspel.

Men huru bar Signe det plötsliga omslaget från fridfull lycka till oförskylda lidanden? Till det yttre tålig och resignerad, yttrade hon ej en klagan eller förebråelse, men i sitt sinne var hon bestormad af bittra tankar, frätande smärta eller oafbruten, tärande oro, och säkert led hon mycket mera än mången hetlefrad kvinna, som bryter ut i förebråelser mot sin sällhets bödel. Signe var icke upphöjd öfver alt knot, och isynnerhet i sin första bestörtning sporde hon tyst, hvarför alt detta skulle drabba henne, som var en af Guds utvalda och troget gått på Hans vägar. Men så småningom fick hon en klarare syn på sitt själstillstånd och erkände, att det måste förbättras, ty hennes andlighet hade ju stannat i växten under lyckans solvarma år, och tydligare än den tiden visste hon nu, att den jordiska kärleken inkräk-

tat på det område, där inga afgudar tålas. Och nu, sedan rosorna vissnat och endast stingarna törnen sårade den unga kvinnans känslolif, vaknade inom henne en ny, okänd kraft till kamp och kanske slutlig seger. Och i alla skiften var hennes kärlek lika stark och innerlig; den led allt och hoppades, när intet hopp tyktes möjligt. Hon hade ju svurit att älska i nöd och lust, och hon gick segrande ur pröfnings smältugn samt bad offlåtligt om den förvillades upprättelse. Oafsedt sina svåra, ehuru tyst burna lidanden, måste Signe vänja sig vid ett lif, som var fullt af de svåraste ansträngningar, ty det var egentligen hon, som upprätthöll det lilla hushållets bestånd, då största delen af mannens lön måste användas till de omätliga räntorna och resten lefdes upp i kaféerna. Nu kommo Signes talanger till sin fulla rätt och mer än någonsin förr var hon tacksam för sin goda uppfostran. Hennes lektioner i sång och musik upptogo nästan hela dagen, men hon använde en del af nattens timmar till öfversättningsarbete; således ett trällif, som fortfor i många år utan att skada hennes hälsa. »Jag visste ju, att det skulle slutas illa, jag litade aldrig på honom, men ingen trodde mig, ingen frågade efter mina önskingar, som ändå dikterades af klokhet. Ni stälde till Signes förlofning, utan att ens begära hennes mors samtycke — utan hänsyn till mina känslor.» Så klagade fru Aurén och hennes man svarade sorgset:

»Jo, du hade rätt, men huru kunde man ana en sådan utgång, då Törnekvist var en duglig, framåtsträfvande yngling.»

»Jag insåg, att Signe gjorde ett dåligt parti», upprepade kyrkoherdskan med ett slags bitter stolthet, men tillade sedan litet mildare:

»Du, stackars Anton, var sangvinisk som vanligt, och så måtte de bestormat dig med böner och fagra löften.»

»Ja visst, och minnet af min egen ungdom bevekta mig till eftergift», suckade den gamle mannen. Men efter en stund sade han i lugnare ton:

»Kanske det blott är en öfvergående pröfning, kanske Herren leder allt till en god utgång.»

Hans fromma förtröstan tyktes emellertid icke blifva belönad, ty Edvin gled allt lägre ned mot den dypöl af ohjälplig moralisk förnedring, som har uppslukat så många lidelsens offer. Och långsamt skred tiden för Signe; men fast hennes böner ej blefvo hörda, fast själen kämpade mot misströstan, på samma gång den fysiska motståndskraften småningom förslappades, så bar hon sin börda alltjämt med fålamod. Och icke allenast det. Hon var, liksom förr, huld mot honom, som ej var huldhet värd, och hoppades på den urspårades upprättelse. En stråle lyste dock i hennes sorgsna natt. Edvins kärlek hade ej slocknat och han var obrottsligt trogen, ty rusdrycksbegäret var den enda grofva lidelse, som fångslade hans sinnen.

Det hände ofta, att Signe satt kvar vid sitt skrifbord, då hennes man på morgonkvisten kom hem från sina irrfärder, och hennes bleka anlete med de sorgsna blå ögonen, som aldrig gifvit honom en vredgad blick, rörde häftigt hans ännu icke förhårdade själ. Hans omtöcknade hjärna uppfattade dock hennes försakelser och ibland då han i redigt tillstånd återvände från ett spelparti, sjönk han till hennes fötter, kysste ömt de af ansträngning heta, små händerna och lofvade förbättra sig.

»Ängel, hvares lif jag har förstört, förskjut mig dock ej!

Försök att lita på mitt bättringsuppsåt, fast du så länge förgäfvets väntat på den minsta frukt däraf! Min arma, högt älskade Signe, gå inte bort, öfvergif ej din ovärdige Edvin!» Och då han sålunda eller i liknande ord utgjöt sin ånger och kärlek, svarade hon mildt:

»Nej, endast döden kan skilja oss. Jag har ju svurit att älska dig i nöd och lust och Gud, som hört min ed, ger mig styrka att hålla den. Han skall också draga dig till Sig, när Hans stund kommer, och det blir stor glädje i himmelen, när min Edvin hälgar sitt lif åt Herren.»

Signe hade en kusin, som årligen tillsände henne smärre penningegåfvor, dem hon i ödmjukhet gärna mottog. Han hade gjort ett rikt parti, men hustrun var mycket sjuklig samt därför i behof af en vän, som skulle vårda barnen, och manade af deltagande erbjödo doktor Aurén och hans likasinnade fru Signe en sorgfri existens i deras lugna hem. Men hon ryggade tillbaka för ett förslag, som föreföll henne syndigt och onaturligt, då både plikt och kärlek bundo hennes öde vid Edvin. Man målade i bjärta färger alt godt, som hennes vistande i kusinens hus skulle medföra och påpekade isynnerhet huru mycket större välsignelse hon komme att sprida kring sig där, än i sina nuvarande förhållanden, och doktorn förespådde henne dessutom obotlig sjukdom såsom en oundviklig följd af hennes onaturliga ansträngningar och försakelser för en förlorad drinkares skull.

»Förlorad är han inte i mina ögon», svarade Signe saktmodigt, men bestämdt, »ty jag tror säkert, att han till sist skall få styrka att uppresa sig. Men skulle det icke ske, så har jag dock lofvat honom trohet i med- och motgång.»

»En af honom själf förvällad motgång», anmärkte kvinnan dystert och försökte ännu tidt och ofta att övertala Signe, ehuru det skedde förgäfvets.

Så gick ännu ett år, hvarunder Signes krafter märkbart aftogo och hon nödgades afbryta sitt inbringande nattarbete, som dessutom var henne kärt, när hon dock ej fick sömn. Så kom en dag, då den trogna korsdragerskan blef nedlagd på sjukbädden och långa veckor skredo fram, under det modern vårdade sin förstfödda, om hvars egande lif och död kämpade. Lifvet vann till sist, trots läkarens dom, men hennes nerver voro så svårt angripna, att endast ett alldeles förändradt lefnadssätt skulle kunna bota den ännu unga kvinnan. »Men här kommer ingen förändring i fråga», sade kyrkoherdskan Aurén och fortfor med en tveksamhet, som ej hörde till hennes skaplynne: »Mitt kära barn! Jag måste nu tala ut, men hoppas att du inte missförstår mig, ty mitt förslag åsyftar ej att — att skilja dig för alltid från din man. Men då din hälsa nu är till den grad bruten, att ett längre kvarstannande här kunde ha de värsta följder, så tycker jag du måste komma hem till oss.»

»Och lämna honom här vind för väg?» Signe lutade gråtande sitt hufvud mot moderns bröst. »Nej, älskade Mamma, jag kan inte, han skulle alldeles gå under i denna strömhvirvel, där min kärlek är hans enda räddande halmstrå.»

Fru Aurén svarade icke genast och Signe återtog sorgset:

»Hittills har Mamma icke slutit sig till dem, som sökt förmå mig att svika min plikt, men nu —» Hon snyftade konvulsiviskt.

»Nu är jag af samma åsikt som hittills», svarade modern med starkt eftertryck, »ty hvad Gud har förenat skola människor icke åtskilja och löftesorden inför Herren äro oupplösligt bindande, såframt äktenskapsbrott ej förekommer. Så har jag tänkt, då Fredrik och Hanna sökt öfvertala dig att lämna din man, och jag vidhåller, att det var orätt af dem. Men gråt inte, barn, som om ditt hjärta ville brista! Vi önska bara, att du skall hvila ut hos oss några veckor, ty eljes är det dig absolut omöjligt att börja på nytt med ditt ansträngande arbete. Sorgligt är, att vi kunna hjälpa dig endast helt litet, då gossarnas uppfostran blir så dyr. — Men öfverväg nu mitt förslag och kom med i öfvermorgon.»

»Jag kan inte», hviskade Signe och uttrycket i hennes stora dufvoögon var så tröstlöst, att en ny tanke plötsligt rann upp i kyrkoherdskans värksamma hjärna. Men det kostade en häftig inre strid, innan denna tanke mognade till beslut. Först dagen därefter sade hon med klanglös röst och bortvänd blick:

»Då du ej vill lämna din man ens på några veckor, så ges det ingen annan utväg än att bedja honom följa med. Men om han inte vill, så vet jag värkligen ej hvad vi skola göra, ty det är förfärligt att lämna dig, och jag kan inte stanna här längre.»

»Tack, älskade Mamma! O, hvad Mamma är god! Visst kommer han gärna», utbrast Signe, i det hon slog armarna kring sin mors hals: »Edvin blir mycket glad och tack —» Hon tystnade, då dörren öppnades och hennes man steg in.

Han hade kommit från skolan en timme tidigare än

vanligt och gått in köksvägen, såsom han gjort altsedan sin svärmors ankomst.

»Jag har hört Mammans ord och är djupt rörd af en moderskärlek, som ej skyr någon själförsakelse, ty ett tungt offer är det förvisst att mottaga mig, som har förvärvat all rätt till förtroende. Dock tar jag Gud till vittne af det verkliga, djupa bättringsuppsåt, som nu fyller min själ, och med Hans hjälp skall en ljusare framtid randas för min dyra Signe.» Hans ton var lågmäld och ödmjuk, men de mörka ögonen glänste sällsamt, medan ett drag af beslutsamhet låg utbredd öfver det bleka, litet förslappade ansigtet.

Signe ämnade svara, men innan hon hann göra det, lämnade Edvin rummet, och så ville hon ej störa stundens ljufva intryck genom en motsägelse, hvilken säkert vore att förvänta, om hon skulle meddela modern sitt nyväckta hopp. Edvin gaf henne ännu samma dag del af sin hemlighet. Hennes lifsfarliga sjukdom hade blifvit medlet till hans räddning, ty under de genomvakade nätternas fasansfulla ångest, under hans fruktan att förlora henne, hvilken förde honom till förtvivlans brant, väcktes en förtärande ånger icke blott öfver de senaste förspilda åren, utan öfver hela hans förflutna lif i otro och världskärlek. Detta själstillstånd varade ännu och han trodde ej, att nåden räckte till för en så stor syndare som han, men en frukt af ett allvarligt bättringsuppsåt var ett nyss aflagdt nykterhetslöfte.

Signe tackade Gud, men vågade ej ännu hysa ett säkert hopp om Edvins upprättelse, emedan han ofta, isynnerhet under det sista året, kämpat mot sitt rusdrycksbegär, men alltid efter en kort afhållsamhet blifvit besegrad.

De unga följde emellertid med modern till prästgården

och sommaren förflöt både nöjsamt och nyttigt, ty medan Signe blott vegeterade, eller med andra ord samlade krafter genom bad, frisk luft och stärkande föda, tog Edvin ihop med sin i åratals försummade journalistiska värksamhet. Och i slutet af augusti vände de tillbaka till skådeplatsen för svunna fröjder och sorger, han med pånyttfödt sinnelag, hon ännu bäfvande för de frestelser, som möjligen kunde ha makt att locka honom till affall. Men han hade äntligen besegrat dryckenskapsdämonen och fått frid med Gud genom Honom, som har krossat ondskans välde. Och så blef Signe ändå till sist varaktigt lycklig efter alla växlingar, hvilka varit till stort gagn för hennes andliga lifs utveckling. Sina fysiska krafter hade hon äfven återvunnit, men dem skulle hon spara, och därför afhålla sig från hvarje nervretande sys-selsättning. Nu var det hans tur att genom träget arbete betrygga deras existens samt äfven sålunda försona hvad som blifvit brutet. Så afgjorde Edvin, och efter ett svagt motstånd gaf Signe vika, ty hon var ännu trött och det kändes så godt att bli omhuldad, att få syssla i köket eller sitta med sitt handarbete inne hos Edvin.

Hon jämförde ofta sin nuvarande lycka med den, som de första fyra åren af deras äktenskap tillfredsstält henne, och undrade därvid, huru hon kunde vara lugn och belåten, så länge Edvin ej delade hennes tro. »Nog behöfde jag blifva luttrad i lidandets glöd», var svaret på hennes tysta spörsmål, »ty Edvin var min afgud, fast jag ej märkte det då, och den jordiska sällhetens fullhet var icke nyttig för min opröfvade ande. Huru annorlunda är det ej nu, då vi stödja hvarandra under vandrigen till samma mål.»

En gång yppade hon dessa tankar för sin mor.

»Jo, du har rätt. Gud tål inga afgudar», blef svaret, »men jag tror ändå, att den svåra prøfvotiden var mera afsedd för Edvin än för dig, ty utom sina förvillelser skulle han alltid förblifvit samma exemplariska världsmänniska, om det också slutligen var din sjukdom, som rykte honom upp ur syndasömmen.»

Signe såg häpen ut, ty sådana ord hade hon aldrig hört sin mor yttra; men fru Aurén, som i allmänhet var sparsam med sina smekningar, slöt dottern till sitt bröst och berättade under tårar, att också hon slutligen blifvit öfvervunnen af Guds kärlek.

»Herren vare prisad för sin stora nåd!» svarade Signe innerligt.

»Och nu, efter alla sorger och förödmjukelser, är din Edvin mig lika kär som mina egna barn», sade fru Aurén, »och jag inser att ditt val var det bästa du kunde göra — det enda, som öfverensstämde med Guds vilja.»

Signe log genom glädjetårar. »Ja, vi äro mycket lyckliga och jag ville ej byta med den rikaste på jorden. Men nu må Mamma tro, att vi också anse oss för riktigt väl bär-gadt folk, som kunna möta kommande dagar utan bekymmer, ty genom Edvins arf efter systemen blefvo vi kvitt våra skulder, som voro en så tryckande börda.»

Edvins hälgade vandel tillvann honom allmänt erkännande, och själfva doktor Aurén försonade sig med Signes såkallade envishet att stanna hos mannen, som till sist *icke* befans vara en förlorad drinkare.

Ja, alla voro belättna utom öfverstinnan Brander, som såg sin dämoniska skadeglädje öfver systersonens fall förbytas till gallsjuk grämelse, när de ungas lycka uppblomstrade

på nytt. Härtill sällade sig egna verkliga sorger, hvilka alt-mera förbittrade den gamla damen.

Flora hade slutligen blifvit gift, men hennes äktenskap var mycket olyckligare än Signes någonsin varit, och det kunde ej blifva annorlunda, då mannen var rumlare och tyrann samt dessutom trolös, och Flora å sin sida gjorde allt för att framkalla hans vilda utbrott, ondsint och trätlysten som hon var samt därtill flärdfull och kokett.

Ungefär sex år efter sin upprättelse sade Edvin en gång: »Kunde det vara mosters förbannelser, som vållade mitt fall? Hon var åtminstone förfärligt hatfull mot oss och bjöd till att störa vår frid, ehuru det ej lyckades den gamla ränksmiderskan.» Han tystnade, men återtog tankfullt:

»Men så kommo hårda tider för min Signe, ty medan hon arbetade och bad, tyktes onskans makter inom mig obetvingliga, och utom ditt änglalika tålmod skulle jag helt visst blifvit evigt förtappad. Om dina medsyststrar liknade dig i gudaktighet och kärlek, skulle det oftare blifva glädje i himmelen öfver förlorade mäns räddning.»

»Nej», svarade hon fromt, »det var Guds barmhärtighet, som rykte dig likt en brand ur elden, om också min trohet i nöd och lust var ett medel i *Hans* hand, som kan förvandla mörker till ljus; och så fick slutligen din ångest under min svåra sjukdom drifva dig till syndabot. Men Herren allena må vi prisa!»

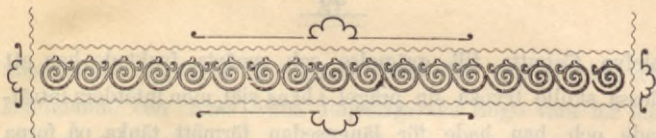

Es ist, obwohl ich mich nicht mehr für die
 neuen Lehren der Wissenschaften
 interessiere, so ist doch mein Verstand
 noch nicht so sehr abgenutzt, als ich
 vielleicht glauben möchte. Ich habe
 noch einige Kenntnisse von der
 Naturgeschichte, die ich in der
 Jugend erlangt habe, und die ich
 noch oft zu gebrauchen Gelegenheit
 finde. Ich habe auch noch einige
 Kenntnisse von der Geschichte der
 Menschheit, die ich in der
 Jugend erlangt habe, und die ich
 noch oft zu gebrauchen Gelegenheit
 finde. Ich habe auch noch einige
 Kenntnisse von der Poesie, die ich
 in der Jugend erlangt habe, und die
 ich noch oft zu gebrauchen
 Gelegenheit finde. Ich habe auch
 noch einige Kenntnisse von der
 Mathematik, die ich in der Jugend
 erlangt habe, und die ich noch oft
 zu gebrauchen Gelegenheit finde.
 Ich habe auch noch einige Kenntnisse
 von der Philosophie, die ich in der
 Jugend erlangt habe, und die ich
 noch oft zu gebrauchen Gelegenheit
 finde. Ich habe auch noch einige
 Kenntnisse von der Logik, die ich
 in der Jugend erlangt habe, und die
 ich noch oft zu gebrauchen
 Gelegenheit finde. Ich habe auch
 noch einige Kenntnisse von der
 Rhetorik, die ich in der Jugend
 erlangt habe, und die ich noch oft
 zu gebrauchen Gelegenheit finde.

EDITH.

I.

Han gick raskt uppför kullen, men stannade sedan och andades häftigt, ty den ungefär en verst långa vägen från byn, som nästan oafbrutet höjde sig, hade varit ansträngande, emedan han led af astma. Sedan trykte han sin pincenez till ögonen och såg med forskande, tankfulla blickar åt alla håll öfver skog, sjö och fält samt den tätt bebygda byn och några enstaka herrgårdar. Bland dessa var det en, hvars hvita karaktärshus i modern stil ådrog sig särskild uppmärksamhet; vackert beläget helt nära insjöstranden, bildade det en anslående kontrast till furuparkens djupa grönska och det glittrande vattnet, som återspeglade den milda höstsommarmhimlens växlande skyar och azur.

Den ensamme mannens blickar dröjde vid denna plats och för hans inre syn hägrade brokiga bilder från den korta tid han tillbragt där, — men det var längesedan. Tolf år voro förflutna, sedan Harald Lönnmark kastade afskedsblickar kring detta landskap, som äfven då prunkade i mångskiftande höstsommarfärging. *Då* trodde han, att de flydda månadernas fröjder aldrig skulle utplånas ur hans minne, och när de

blefvo förbytt till grämselse och smärta, fruktade han att dessa skulle trycka sin prägel i hans själ, men intetdera inträffade, och han hade för längesedan förmått tänka på forna barnsligheter såsom på en öfvervunnen ståndpunkt.

Och nu stod han här på samma kulle, som han den tiden så ofta besökte med lätta steg och glad håg; nu var han ensam och betraktade med kritiska blickar landskapet där nedanfö, som undergått betydliga förändringar, tack vare framåtskridandet och — skogssköflarene.

Men för tolf år sedan brukade han uppsöka denna favoritplats i sällskap med en smärt och högväxt flicka, som graciöst sväfvade vid hans sida; och där fans intet vittne till den korseld af ömma blickar, som växlades, under det läpparna logo, skämtade eller talade allvarliga ord. Ty dessa två, hvilkas själar drogos till hvarandra, voro i flere afseenden anslående kontraster: han redan vid 26 år allvarlig, inåtvänd, nästan grubblande, med en tagg af misstro i sin eljes storslagna och djupa karaktär, och hon, ett ögonblickets glada barn, som lög mot världen och hoppades att äfven *den* ständigt skulle le mot henne; en natur, som tänkte godt om alla och njöt af sin tillvara med den första ungdomens ursprungliga lefnadslust. Men just till följd af denna olikhet grydde och utvecklades en böjelse, hvilken just i den unga flickans *grundare* själ slog rötter, dem hvarken tid, afstånd eller agg förmådde upprecka. De unga ströfvade dock aldrig omkring på tumanhand, (sådan skulle Ediths mor icke tillåtit, ehuru hon var för svag att neka sin dotter själfva nöjet) utan voro åtföljda af den unga flickans fem år yngre syster, som var ålagd att botanisera. Och det gjorde Livia med sådant nit och så

uteslutande upptagen af näjdens synnerligt yppiga flora, att kandidaten och hans väna följeslagerska fingö vara för sig själfva; ty medan dessa sträfvade uppåt, höll den lydiga eleven sig nere i dalen, på ängarna, öfveralt, där hon möjligtvis kunde finna några »rara exemplar.»

Det var en lycklig tid, med sommar i naturen och uti de ungas sinnen, men — »De sommarens dagar, de voro så korta; de räknades många, nu äro de borta.» Ungefär så och i andra molltoner klagade Harald och Edith afskedets smärta, men icke högt, ty deras kärlek var ännu stum, icke ännu en lycka, blott ett hopp, men kanske just därför så underbart ljuf, likt vårens första blomning. Så reste han till den gamla sjöstaden i Östra Finland, åtföljd af hennes bror, lyceisten, som han ännu hade tid att handleda, ty gossen var litet trög, ehuru nog så flitig. Till julen kom han tillbaka, men återseendets fröjd blef inom kort fördrifven af misströns dämoner, hvilka motståndslöst omsnärjde Haralds slutna sinne; och från denna tid bedömde han Edith från sin egen ensidiga ståndpunkt, med skef blick på ytan af ett förhållande, som det ej föll honom in att försöka utgrunda.

Edith hade under hösten fått en beundrare till, och denne, som var gammal, men mycket rik, blef alldeles grundlöst af det beställsamma skvallret utsedd att vara gynnad af hennes föräldrar. Detta, som meddelades Harald på ortens första julkalas, upptände svartsjukans vådeld i hans obevakade själ och gjorde hans sätt mot Edith så kyligt reserveradt, att hon började tro sig vara glömd — kanske utträngd af någon annan. Eller skulle allt varit blott en illusion? Ty han hade ju aldrig förklarad sin kärlek och hans ömma blickar, som tyktes röja den, voro kanske ömma endast i hennes

inbillning. Men om det förhöll sig så, ville hon för ingen del se modfärd ut; tvärtom skulle han få se att hon uppfattade den nya situationen, ty hennes stolthet afskydde den tanken, att han skulle tro henne plågad af olycklig kärlek. Och för att ingen skulle få en aning om hennes sorg, hvilken ofta uti nattens stillhet utgjöt sig i bittra tårar, förblef hon sig lik såsom den gladaste bland de glada, hjärtlig mot gamla och unga. Men Harald bemötte hon med lika reserverad köld, som han lade i dagen gentemot henne; och ur stånd att inse, hur han själf gifvit anledning till hennes tillbakadragenhet, misstydde han den och for bort fullt öfvertygad om tillförlitligheten af ryktet om hennes förestående förlofning med kronofogden Östling. Men den sistnämde blef till sin häpnad några veckor senare affärdad af Edith med en korg, och de pratsjuka rådslogo, beskärmade sig och kommo till den slutsatsen att »Hedins äldsta» var en utstuderad kokett.» Denna stränga dom var icke alldeles oberättigad, ty Edith hade, utan att besinna vådan af en dylik lek, hela julhölgen uppmuntrat sin bedagade beundrare med en så förtrollande vänlighet, att han ej kunde annat än vänta ett gynnsamt resultat af sitt frieri.

Men åren svunno hän, och Ediths sällsynta behag lockade åtskilliga friare, hvilka hon affärdade med samma älskvärda min, hvarmed hon på dansnöjen så ofta måste upprepa: »tack, men jag är uppbjuden»; och ej ens hennes närmaste hade reda på, huruvida hon hade något tycke, eller verkligt afskydde karlar och giftermål — hvilket hon påstod sig göra. För Lönmark tyktes hon vara likgiltig, men engång lät det, som om han varit henne ännu mindre sympatisk än alla andra. Det var ungefär fem år efter Lönn-

marks julbesök hos Hedins, som Wille halft allvarsamt, halft på skämt yttrade:

»Ja, kära Edith, om det varit någonting bevändt med ditt och Lönemarks tycke för hvarandra, så vore du väl nu lektorska eller doktorinna, ifall den titeln skulle anstå dig bättre. Han gör sig redan bemärkt som linguist och filolog och kunde nog rätt snart bli professor, om han själf ville, men —» Han tystnade tvärt vid anblicken af Ediths blixtrande ögon och föraktfullt krökta läppar.

»Man märker tydligt, att du ännu är en pojke», sade hon med ett tvunget skratt, men så ovänligt, att allas blickar riktades på henne», ty en smula eftertanke skulle själf-fallet förkasta någonting så löjligt. Hvilken absurd idé! Hvad skulle jag med den buttra, pedantiska människan, som vore i stånd att tråka ihjäl mig inom ett halft år!» Den godmodige studenten såg flat ut öfver tillrättavisningen; men Livia sade helt oskyldigt:

»Inte tykte du förr, att Lönmark var så tråkig, ty jag mins hur roligt ni hade under våra promenader, då jag samlade växter.» Och Edith såg i sin tur generad ut, men svarade ingenting, ty systemens påstående innebar ju obestridlig sanning. Wille var den enda af familjen, som sammanträffade med Lönmark, ty den unge mannen studerade juridik och blef hofrättsauskultant i den gamla sjöstaden, där hans forne lärare värkade som pedagog. Där gaf man fullt erkännande åt Lönmarks gedigna kunskaper, oförtrutna nit och exemplariska vandel samt synnerligen värdiga uppträdande, — således alt hvad hans lefnadsställning kräfde — men sympatier vann han icke, ty hans sätt var stelt, och tystlåtna, tillbakadragna personer äga sällan konsten att be-

haga. Men han brydde sig ej heller om att göra det, slöt sig icke till någon och urartade år för år till en originell enstöring, som man en tid undrade öfver, förargade sig åt, men slutligen vande sig vid.

Som motsats till denna frivilliga euslighet midt i folkvimmel, var Edith Hedins tillvara, ty hon egnade all sin tid åt tillfredsställandet af den mest hänsynslösa lystnad efter nöjen. Hänsynslös, emedan hon icke nöjde sig med de förströelser landtlifvet hade att bjuda på, utan längtade efter säsongens nöjen i hufvudstaden och vistades där två eller tre månader årligen, själfviskt likgiltig för de ökade bekymmer, hon därmed beredde sin far. Ty lagman Hedin var betydligt skuldsatt, men hade ej hjärta att neka Edith någonting, och lagmanskan menade äfven att »barnet måste få roa sig, så länge ungdomstiden varade». Det var en fröjd att se Ediths lefnadslust, tyckte de svaga föräldrarna, hvilka inbillade sig att deras dotter var tillfredsstäld af sin mättade åtrå efter beundran och nöjen. De visste icke, att just en *oläklig* smärta jagade henne ut i världsvimlet, att hon där sökte *glömska* och hängaf sig åt de ytligaste förströelser i förhoppning att kunna bedöfva denna smärta, som trots alla ansträngningar var — oläklig. Lika litet anade dessa belåtna världsmänniskor, att deras dotter hade sina bättre stunder, hvarunder medvetandet af hennes bortslösade ungdomstid fördref sömnen från hennes ögon, aggande och manande till förbättring. Dock förgäfves, ty dessa »bättre stunder» kommo sällan och Ediths lätta fjärilsnatur lät ej binda sig; hon flydde för den manande stämman och var sig lik på nästa bal: dansade, koketterade, tjusade oemotståndligt, men blef aldrig själf tjusad, ehuru det ofta såg så ut.

Livia Hedin var ej mera lik sin syster än den anspråkslösa ängsnajliken liknar en yppig dahlia, ty i motsats till Ediths strålände formskönhet, hade den lilla blondinen endast sin skära hy och blåa barnaögon, som mildt och förtroende-fullt blickade omkring i en värld, hvilken var henne så obekant och aldrig skulle blifva hennes lefnadsmål. Det runda, oregelbundna ansiktet var äfven en kontrast till Ediths rena oval och fint mäjlade drag, och den sistnämndas friserade mörka pannlockar drogo lätt blicken åt sig framför Livias slätkammade askblonda hår.

Till tänkesätt och lifsåskådning voro dessa systrar dock ännu mera olika, ty Livias ande hade mottagit eldsdopet redan under skriftskoletiden och, sedan hon med sorg iakttagit Edith, kunde hon ej låta bli att försöka öppna hennes ögon för sanningen. Men det var att tala för döfva öron.

»Jag kan inte försaka världen», svarade Edith på samma gång trotsigt och gråtfärdigt. »Begär inte af mig det du förmår, du som är huslig och själfuppoffrande samt dessutom 'omvänd', såsom det kallas af eder, undantagsmännskor.» »Nej, jag vill njuta af lifvet så länge dess nöjen stå mig till buds; och så kan jag omöjligt låta bli att gyckla med de dumma karlarne, som hänga efter mig», tillade hon i lättare ton.

»Men», sade Livia allvarsamt, »det är orätt att leka med andras känslor och när du inte vill gifta dig —»

»Nej», inföll Edith med ett kort, bittert skratt, »nej, jag skulle inte gifta mig ens med 'kejsaren af Österland', som begärde den sköna Mirandas hand. Men ditt ömtåliga samvete, som äfven får ersätta min brist på ett sådant, behöfver inte grufva sig för min skull, ty när jag roar mig åt

männen, så är det ju bara rätt åt dem — dessa huggormar, som för sitt nöjes skull krossa tillitsfulla hjärtan!»

Livia hörde ej till det slags kristna, som predika i tid och otid, men hon var altför varm och nitälskande att tröttna efter sitt första nederlag; och fastän hennes kärleksfulla påminnelse, att ett högre lif kunde uppnås endast genom bättring och tro, var sädeskornet som föll vid vägen, så upprepade hon den dock då och då, när Ediths flärd och behagsjuka tyngde för starkt på hennes samvete, som åtagit sig att äfven vaka öfver systemens förseelser.

Doktor Lönmark steg ned från kullen och började gå längs en genväg, som ledde rakt fram till lagman Hedins gård. Denna var visserligen icke själfva målet för han resa, som gälde en anförvandt längre in uti landet, men det skulle vara ovänligt att icke i förbifarten besöka sin forne principal, och han tyckte sig ej ha den ringaste anledning att göra så. Ty af hans forna kärleksläga fans blott askan kvar, (om ens den) och för resten hade man för flere månader sedan berättat, att Edith var förlofvad med en rik godsägare i granssocknen och bröllopet skulle firas redan under vårsommaren. Hon var således ej hemma hos föräldrarna, men om hon vore där — hvad mer! Han ryckte på axlarna, gick raskt framåt och stod efter några minuter framför paradtrappan.

»Lagman och lagmanskan reste bort i morgse, men de komma hem i kväll och fröknarna äro hemma», berättade en tjänsteflicka, som tittade ned från kökstrappan. »Jag skall säga till, att här är främmande», fortfor hon.

»Var då god och säg att jag är doktor Lönmark», sade han och gick tankfullt uppför trappan och in i salongen,

dit två unga flickor samtidigt inträdde från matsalen, hvarpå den blondare af dem kom honom till mötes med utsträckt hand och betygade sin glädje öfver återseendet.

»Men», tillade hon småleende, »doktor Lönmark kan naturligtvis inte känna igen mig.»

»Det kan jag visst, ty fröken Livia har förändrats helt obetydligt under senast förflutna tolf år», svarade Lönmark vänligt och tryckte den lilla, knubbiga handen.

»Hvad det gläder mig, att doktor Lönmark inte har glömt oss», återtog Livia, »och hur gladt öfverraskade de andra också skola bli, när de komma hem!» Så presenterade hon sin kusin, fröken Hammar, och efter några glädjeyttringar öfver det oväntade besöket, skyndade Livia ut i köket för att duka kaffebrickan.

Majken Hammar var knappt 19 år, men såg äldre ut, och med sitt skålmska leende samt en djärf och tillika vild blick i de mörkbruna ögonen, såg hon äfven mycket modigare ut än den täkt rodnande Livia. Munvig och icke alls blyg för den främmande medelålders mannen, pratade hon oafbrutet, berättade att »den beskedlige kusin Wille vistades i Hangö för att bada bort sin envisa hufvudvärk, men väntades hem endera dagen», och meddelade sedan helt burdust:

»Doktor Lönmark må veta, att det snart blir en glad fest här i huset, eller med andra ord: vi ha brinnande brudbrådska.» Hon blinkade skalkaktigt åt Livia, som just inträdt, men Lönmark missförstod henne.

»Brudbrådska?» upprepade han. »Jag trodde, att fröken Ediths bröllop blef firadt i maj eller juni.»

»Nej, nej», svarade Majken skrattande, »Ediths bröllop

blir väl inte i hast, men den här lilla fästmön skall snart sluta ett lifstidsförbund med sin hjärtevän.»

Lönmark lyckönskade Livia så varmt hans stela sätt medgaf, och när det var gjort, meddelade Majken frispråkigt, att man skulle få ett trefligt bröllop med marskalkar, tärnor och dans. Men medan denna nyhet susade för hans öron, tänkte Lönmark på Majkens yttrande: »Ediths bröllop blir väl inte i hast», och han undrade af hvilken orsak förlofningen blifvit förlängd, då fästmannen var rik och fästmöns ålder icke betingade något uppskof. Eller skulle hon redan tröttnat vid honom — hon, denna sirén, som fann sitt största nöje i en ovärdig lek med kärleken!

Ett par timmar efter Lönmarks ankomst, återvände från besöket i närmaste stad lagman Hedin med fru och dotter samt en mycket elegant ung man, hvilken blef presenterad såsom baron von Arn från Westergötland. Denne sirlige herre var synbarligen illa betagen i Edith, men i kväll besvarade hon hans hyllning med ironisk ligkiltighet, och var däremot idel solskén i sin taktfulla uppmärksamhet mot Lönmark, i det hon icke allenast instämde i sina föräldrars fägnad öfver hans besök, utan äfven lät sina glänsande ögon och sin mjuka stämma uttrycka detta förtrolande *något*, som förvridit så mången mans hjärna. Men doktorn såg lugn ut och den glada Majken hade mycket roligt åt hans styfva hållning gentemot »Ediths konst», såsom hon inom sig benämde kusinens koketteri, som var så fulländadt därigenom, att det föreföll helt okonstladt för dem, som icke kände henne närmare.

Lönmark fick genom Majkens pratsamhet reda på, att Livias fästman hade en präktig landtegendom ungefär tre

mil från hennes föräldrahem, men att hon visst icke gifte sig till pengar, utan besvarade varmt sin trolofvades kärlek. Häraf slöt Lönmark, att ryktet förväxlat de båda systrarna, ty Livias bröllop hade varit bestämdt till slutet af maj, men blifvit uppskjutet till följd af fästmannens insjuknande. *omrad*
 Edith föreföll Lönmark ännu vackrare än vid 17 år och han fann det helt förklarligt att denna skiftande trollslända allt ännu var i stånd att oroa svaga, manliga själar; men den karaktärsfaste mannen skattade sig lycklig att ha undsluppit hennes giller och rätade omedvetet på sin långa, smärta gestalt, under det han medvetet mötte den sköna flickans ljufva leenden med kall höflighet. Han gjorde dock äfven någonting annat, som han borde låtit bli, men ogenomträngligt är det dok, som döljer framtiden för våra blickar. Harald Lönmark anade ingen fara, då han redan den första aftonen började språka med Majken, dels för att undvika Edith, dels emedan den unga flickans intelligens och okonstlade glädtighet värkligen intresserade honom litet; och så var hvad som hälst att föredraga framför den intagande koketten, för hvilken han kände sig kall som is. *och vad mo*

Till följd af denna säkerhet om sitt lugn, tvekade Lönmark icke, då lagman Hedin bad honom stanna kvar öfver Livias bröllop, som skulle firas efter tre veckor. *och*

»Hvad hindrar mig att tillbringa en del af min tjänstledighet hos dessa präktiga människor?» tänkte han. »Denna trakt är ju för sin högländhet särdeles hälsosam för mitt svaga bröst; och så få Albert och Wendla (hans halvbror och dennes fru) ändå i fulla fyra veckor rå om mig.» Så tackade han sin värd och lät hämta kappsäcken från gästgifvaregården. *och*

Men när Edith såg, huru man bar denna kappsäck upp för trappan, sköt en blixtnad fram ur hennes gröna ögon, och den korallröda munnen log triumferande och stolt. *Han* var ju den ende, som hon älskat; — den ende, som försmått henne — därför måste hon få se honom vid sina fötter, för att sedan —? Ja, sedan skulle han naturligtvis drabbas af samma öde, som alla de öfriga — *han* framför andra! — sedan hon först alla dessa veckor gäckats med honom, liksom han fordom — O, hvad hämden skulle bli ljuf!

Den första aftonen hade visserligen varit föga lofvande, men kanske hans uppmärksamhet mot Majken var en sköld mot den gamla kärleken, som höll på att få makt med honom. Denna tanke tröstade henne och hon somnade lugnt.

»Hvarför vistas den svenske baronen här?» frågade Lönmark ett par dagar senare, och Majken svarade skratande:

»Åh, det behöfver doktorn inte fråga! Han är ju här för att vinna Edith; men han kom, förstas, till orten för att måla landskapsstycken, fast, uppriktigt sagdt, det ser ut som om han vore skapad till slät målare och inte till artist.»

»Är han en gammal bekant till familjen?»

»Han var inte alls bekant för två veckor sedan, då han slog sig ned i byn, men så fick morbror Hedin reda därpå, och han, den käre morbror, som är så entusiastisk konstvän, var inte sen att inbjuda den noble främlingen; och så skall han naturligtvis stanna kvar öfver bröllopet — och hvem vet, huru länge efteråt. Han påstår sig äga ett stort gods därborta i Sverige, men jag tycker, han skulle stannat hemma och skött det, i stället för att komma hit med sina stackars misshandlade penslar.»

»Fröken Hammar tycks inte vara konstvän», anmärkte Lönmark torrt.

»Åh ja, jag ser gärna på vackra taflor, men när man inte kan skilja mellan asp och gran! Jag önskar att doktor Lönmark må själf se och döma.»

II.

Iden ilade undan och allt närmare ryckte den dag, då Livia Hedin skulle lämna sitt kära barndomshem, ty efter en vecka skulle bröllopet firas.

Edith och Majken sutto i Livias kammare, sysselsatta med tapisseriarbeten, och Majken, som var den händigaste af dem, sydde sista stygnen på den ena bruddynan. Men så såg hon upp och bröt en längre, trumpen tystnad.

»Vi borde väl äntligen tänka på våra kostymer», sade hon dröjande.

»Hvad menar du?» frågade Edith lugnt. »Min hvita klädning blir ju snart färdig och din är så godt som ny, begagnad en enda gång på en stilla middagsbjudning. Och vi veta ju, att de andra tärnorna också ha sina hvita kostymer sedan flere månader i ordning.»

»Så är det», sade Majken, »men har du inte alls tänkt på Charlotte Boströms förslag, att två af oss borde vara klädda i hvitt, två i blått och två i rött? Hon tyckte att

det skulle bli så stiltigt och originelt och — jag tycker som Charlotte.»

Edith förstod genast sakens sammanhang och anmärkte ironiskt:

»Nå, i sådant fall skulle *du* naturligtvis bära hvitt — du och Minna Ahlstedt, som ären de yngsta.»

Pilen träffade och Majken utbrast häftigt:

»Hur rysligt stygg du kan vara! Minna och jag äro ju båda för bleka och mörkhylta att taga oss bra ut i hvitt, men du bryr dig minsann inte om att skona andra, och så yfves du så löjligt i din segärvisshet, att alt klär en skönhet.» Hon böjde djupt sitt mörka hufvud för att dölja de frambrytande tårarna.

»För all del, tag inte humör, ma chère!» sade Edith kallt. »Och ursäkta att jag ej genast förstod din mening, då du endast framställde dendär mångbrokigheten såsom 'stilig och originell', utan att nämna, det man borde fästa afseende vid enhvars utseende. Men nu förstår jag intrigen och beundrar din uppfinningsförmåga, ty idén är nog din och inte den tafatta Charlottes.»

»Har jag någonsin farit fram med lögner, efter du inte vill tro mig?» skrek Majken alldeles utom sig. »Jag upprepade ju Charlottes ord i våras och Ni hörde allesamman på, men nu påstår du att det är uppdiiktadt af mig, ty du kan inte längre tåla den som står i vägen för *dina* intriger, som gälla mycket mera än en bröllopstoilett. Ja, fast inte lumpen skönhet har fallit på min lott, så är jag i stället begåfvad med klokhet, men detta företräde är dig en nagel i ögat, och jag vet nog, hvarför du i ett par veckors tid har varit så skamlös mot mig.» Hon stampade med foten och gestikulerade häftigt.

Blodet rusade upp till Ediths kinder, men hon lade band på sig och svarade med ett öfverlägset leende:

»Min kära kusin, låt mig göra dig uppmärksam på, att unga flickor måste vinmlägga sig om själfbeherskning och en smula urskiljning vid valet af uttryck. För resten vill jag inte bemöta ditt hänsynslösa angrepp mot mig, utan endast besvara frågan, hvarmed du började vårt samtal. Därför må du veta, att jag ej gillar den föreslagna kostymeringen, utan finner det mera 'stiligt', om inte just så 'originelt', att en ung bruds tärnor uppträda i hvitt; och om några bland dem blifvit begåfvade med gråbrun hy, så måste de finna sig i sitt hårda öde och försaka den röda färgen, som påstås anstå dem bäst.»

Majken slungade ilskena blickar på sin rival.

»Det går emellanåt sällsamt till här i världen, som t. ex. då en stackars gråbrun fuling är i stånd att intressera den, som lyckligt kringgår en förtjusande koketts snaror.»

Edith blef likblek, men i stället för att gifva utbrott åt sin harm och smärta, prässade hon hårdt ihop sina läppar och sydde flitigt, med hufvudet djupt nedböjdt. I detsamma inträdde Livia och satte sig vid symaskinen, men en hastig blick på Majkens vanställda ansikte skrämde henne, så att hon lät arbetet falla på golfvet.

»Är du sjuk, eller hvad fattas dig, söta Majken?» frågade hon.

Den tilltalade bröt åter ut i konvulsiviska snyftningar och tyktes ur stånd att svara, men Edith sade:

»Hon vill skaffa sig en röd klädning till ditt bröllop, och när jag opponerar mot hennes behagsjuka, — ty det är ju längesedan afgjort, att vi brudtärnor kläda oss i hvitt,

Edith.

2

liksom du — så gråter hon som ett elakt barn och — anfäller mig med falska beskyllningar.

»Visst inte falska!» utropade Majken vildt. »Du brinner af svartsjuka, såradt högmod eller hvad en gammal, hjärtlös kokett må plågas af. Och att missunna mig den lilla oskyldiga glädjen att få kläda mig harmoniskt är lumpet, ja riktigt nedrigt. Så vackert som mitt röda baresch är, skulle det bli en utmärkt nätt dräkt; men du tycker att en begagnad, grådaskig musslinsklädning är bra åt mig. Men jag *vill* behaga, jag *vill* ha röd klädning.»

»Det sker aldrig», sade Edith med stark betoning, men ingen förstod, att hon menade någonting helt annat än den omtvistade toilettfrågan, och Majken bröt åter ut i ett så hetsigt ordsvall, att Livia förgäfves bjöd till att få säga sin tanke.

»Snälla flickor, tvista nu inte om sådana småsaker!» fick hon äntligen tillfälle att säga. »Låt oss hellre bedja alla de andra hit, och må Ni sedan lugnt och sansadt afgöra frågan.» Livia var en mycket försagd varelse, och Majkens trotsiga uppsyn bådade ej mera godt än Ediths förnäma axelryckning och hårdt slutna mun; men den unga bruden uppgaf icke genast sitt bemedlingsförsök. Hon frågade sakta och skyggt, om inte alla hennes tärnor kunde vara hvitklädda och pryda sig med blommor och halsgarnityrer i sådana färger, som skulle passa bäst för enhvar. »Det är ju bara mitt påhitt, som Ni naturligtvis inte kunna gilla, men hvad som hälst vore bättre än kif och split», sade hon sorgset.

»Hur kan du hitta på någonting så smaklöst?» sporde Edith, och Majken utropade hänsynslöst:

»Du tänker således arrangera en kostymbal på ditt

bröllop, och din brist på skönhetssinne hindrar dig att inse, hur skriande fult det vore, om hvar och en af oss skulle pryda sig i olika färger efter egen smak, hvilket kunde bli en sammansättning af gult, grönt, blått, rött, brunt, svart, ifall inte två skulle vara ense. Så absurda och enfaldiga funderingar skulle jag dock ej trott dig i stånd till!» Hon fäste en skarp blick på Livias milda ansikte; men ehuru de hårda orden sårat, ljöd svaret lugnt:

»Nå, du vet ju af gammalt, att jag inte alls förstår mig på toilettfrågor, och beträffande min enfald har du också rätt; men jag är inte ledsen öfver min brist på skönhetssinne, ty det är nog den, som har skyddat mig för vådan att bli bedårad af en fager yta.»

Edith gick hastigt öfver golfvet och slog armen kring sin systers lif samt kysste ömt hennes vackra ögon.

»Nej, min älskling, du är inte enfaldig, utan tvärtom mycket visare än någon af oss, oroliga världsborn», sade hon vekt, »ty din själ har vunnit den frid, som öfvergår alt förstånd, under det vi ha vår korta fröjd här på jorden, och sist, när vår lefnadslust är förbi, stå vi toma, utblottade, törstande, men utan en droppe vatten att läska oss med.» Kämpande mot sin sinnesrörelse, lämnade hon rummet. Och äfven den stridslustna Majken var afväpnad och bad helt ångerfullt:

»Var inte ledsen, Livia lilla! Jag menade ej så illa som det lät, och du är i alla fall den bästa och sötaste flicka i hela världen.» Hvarpå Livia saktmodigt försäkrade, att det sagda var utan minsta betydelse.

III.

Livia Hedin och hennes brudgum, den allmänt aktade godsägaren Rosén, hade växlat trohetslöften, brudparets skål var drucken och musiken spelade uppbjudning till första franssäsens. Livia, som var mycket täck och älsklig i sin brudskrud, dansade ej, men log just nu ömt och tillitsfullt mot sin Ernst, mannen med det alldagliga utseendet och de högsinnade, djupt allvarliga principerna; och med hennes lilla hand i sin, såg han så strålande lycklig ut, och lyckan tyktes nästan försköna hans ungdomliga, men oregelbundna och väderbitna ansikte.

Majken hade till sist genomdrifvit sin önskan angående bröllopsdräkten och den hallonröda klädningen tyktes verkligen sprida en viss friskhet öfver hennes mörka, osköna anlete; men den alltid glada Majken såg i dag betryckt ut och ju längre det led, desto dystrare blef hennes uppsyn. Hon hade jämte Edith genomdrifvit, att det blef dansbröllop, men för första gången i sitt lif var den nittonåriga flickan likgiltig för sitt älsklingsnöje och äfven fullkomligt likgiltig för sin marskalks bemödanden att hålla samtalet uppe.

Men skön som en norrskensflamma strålade Edith i den skira, hvita klädningen, som mjukt omslöt hennes symmetriska gestalt, och ehuru redan 29 år, fördunklade hon festens öfriga tärnor, hvilka allesamman räknade färre år än hon.

Lönmark stod stelt lutad mot en vägg och följde med blicken Ediths graciösa rörelser i fransäsen, som hon dansade med baron von Arn, hennes nyaste och, enligt allmänhetens åsikt, mest gynnade tillbedjare. Själf var han dock just i denna stund af en helt annan tanke, men det visste ingen, ty den unge svensken var en van skådespelare, som icke lät öfverrumpla sig af tillfälliga nederlag, och äfven nu log han blott helt otvunget.

»Hvad gör jag här?» tänkte Lönmark, som aldrig förstätt att njuta af den sköna danskonsten och dessutom längtade att få inandas frisk luft i den ovanligt milda septemberkvällen. Han gick tätt förbi Edith och hennes kavaljer, hvilka för tillfället stodo stilla, och i detsamma vände hon sig om och såg upp med en blick, som kunde förvirra den nyktraste hjärna; men den var naturligtvis en återglans af hennes känslor för baronen, som nyss såg så strålande lycklig ut. Det var således han, som skulle vinna denna efterfikade skatt — eller kanske han redan vunnit, kanske alt var afgjort. Så tänkte Lönmark, under det han aflägsnade sig och uppsökte en berså samt satte sig och försökte ordna sina tankar och beherska denna nya stämning, som så plötsligt, i en sekund bemäktigat sig honom — i samma sekund, då Ediths skiftande ögon røjde kärlek till den, som skulle äga henne, som kanske redan fått hennes löfte. Det var således svartsjukan, som uppenbarat kärleken; men Lönmark var knapt medveten af någonting annat än en berusande sällhetskänsla, som några ögonblick odeladt beherskade hans sinnen; men strax därpå följde reaktionen, och han försjönk i dystra tankar af smärta, blygsel och harm. Mer än en half timme förlöt på detta sätt; därefter steg han upp, ska-

kade på sitt mörka, beslutsamma hufvud och ämnade gå in för att med låtsad köld vilseleda andra, såsom han i veckotal blifvit själf vilseledd angående sina känslor. Men nära verandan mötte han Wille Hedin, som föreslog en promenad i trädgården, och ehuru Lönnmark just varit där, gick han hellre dit tillbaka än i den af glada gäster uppfyllda festlokalen.

»Jag ber att få yttra några allvarliga ord», sade den unge juristen med en min, som röjde förlägenhet, men Lönnmarks nyfikenhet blef genast stillad, ty Hedin fortfor:

»Detta ämne är inte angenämt, men jag känner mig ändå manad att tala, ty det gäller Majken. Ser du, bäste bror, flickan är nästan som min syster, och så tycker jag synd om henne, fattig och föräldralös som hon är, och det skulle glädja mig mycket att se henne väl försörjd.» Han tystnade, men sade sedan dröjande:

»Nåja, jag ville gärna veta, om din uppmärksamhet mot henne har inneburit allvarliga afsikter eller varit blott ett hugskott. Själf trodde hon, att du älskade henne, men för ett par dagar sedan fann hon med sorg ditt sätt förändradt och —»

»Hvad i all världen betyda dessa tillvitelser?» inföll Lönnmark bestört och harmset. »Hur har den lilla brunetten kunnat dikta en idyll af mitt oskadliga prat, som på tro och heder aldrig varit afsedt att störa hennes ro och väcka ömma känslor! Äro unga flickor verkligen så inbiliska, att man inte vågar byta vänliga ord med dem utan fara för ens frihet? Och har din kusin valt dig till ombud, eller är du själf så skuggträdd? Jag måste uppriktigt bekänna, att din brist på omdömesförmåga och takt högeligen förvänar mig.»

Den sålunda tillrättavisade stirrade häpen på den forne informatorn, hvars häftiga lynne så ofta blef svårt pröfvadt af gossens trögtänkheth, hvilken ännu i viss grad beherskade den tämligen medelmåttige juristen. Ty han var äfven nu oförmögen att uppfatta situationen och vidhöll envist: »Majken sade ändå, att du ända tills i förgår —»

»Ända tills i förgår fann jag fröken Hammar treflig och originell och själfva hennes pojkkaktiga käckhet roade mig, men då ändrade hon ton, lade hufvudet på sned, såg smäktande ut och berättade att *unga* karlar inte alls voro i hennes smak — nej, en äldre, allvarlig man var hennes ideal, en sådan skulle hon älska in i döden. Detta skrämde mig och därför blef mitt sätt så plötsligt förändradt.»

Wille insåg äntligen sin tanklöshet och bad om ursäkt.

»Det där var dumt af Majken», fortfor han, »och dumt att jag skulle blanda mig i andras angelägenheter, men då flickan i en svag stund gaf mig del af sin hemliga kärleksmärta, så tyckte jag synd om henne — ful och fattig, som den stackarn är.»

»Nå, ingenting hindrar ju dig att förljufva den romaneska unga damens lott, ty som du nu har hört, står jag ej i vägen, utan har tvärtom äran att lyckönska Herrskapet.» Lönnmarks röst var lugn, men det sarkastiska leendet och blixten i de själfulla ögonen vittnade om dämpad vrede.

Wille skakade på hufvudet.

»Nej, mitt skönhetssinne stöter sig på Majkens obetydliga yttre, men jag tänkte att du, som alltid har uppskattat äfven kvinlig intelligens, skulle kunnat fästa dig vid henne. Och en präktig flicka är hon nog, om man frånser hennes häftiga lynne, en mera framstående egenkär-

lek, litet envishet och hersklustnad; men sådant förgår väl med åren.»

Lönmark rykte otåligt på axlarne.

»Jag har också skönhetsinne», sade han lakoniskt.

»Då är det kanske jag, som får gratulera», yttrade Hedin med ett godmodigt småleende.

»Aldrig!» svarade Lönmark kärft och dystert.

En längre tystnad uppstod, hvarunder den yngre af de båda männen letade efter något samtalsämne, för att utplåna intrycket af stundens obehag, och så började han utfråga Lönmark om dennes utrikes resor under sommarn samt lyssnade tämligen tankspriddt på den hängifne språkforskarens intressanta reseskildringar. Men plötsligt sade Hedin:

»Nu är det tid att gå in, ty man har ju, kantänka, plikter, som inte få åsidosättas. Ja så, du kommer med! Nå, det är bra. Nej, se ditåt — hvad skall detdär betyda?» Den unge mannens lugna hvardagsögon vidgades af häpnad, men det, som tilldrog sig i deras närhet var också egnadt att väcka nyfikenhet, ty förbi trädgårdsgrinden gick baron von Arn, åtföljd af en främmande karl i — poliskonstapelsuniform. Skyndande efter, sågo de båda vännerna, huru nämnda personer gingo brådskande öfver gården, ut genom porten och därpå svingade sig i en kärra, där skjutskarlen väntade. Den sistnämde vände hästen, rykte på tömmarna, och så bar det af med god fart.

Hedin skyndade in för att få reda på saken, men Lönmark stod kvar och stirrade framför sig, så djupt försänkt i tankar, att han ej lade märke till, hur några af gästerna gingo förbi och talade om det, som nyss tilldragit sig.

hvilket de sett, men ej förstått. Men så spratt han till vid ljudet af en mjuk, välkänd röst.

»Ett obehagligt intermezzo, icke sant? Men doktor Lönnmark kan ju inte veta, hur det förhåller sig», sade Edith i lätt ton, men med ett sällsamt uttryck af beslutsamhet i det fina ansiktet. »Det skedde så tyst för att inte störa feststämningen, men några af våra gäster sågo ändå, när han blef bortförd. Tänk, dendär elegante svensken befans vara en svindlare och förfalskare af värsta slag, länge efterspanad af polisen, som till sist fann hans spår ända hit och nu för honom med sig till välförtjänt straff. Och baron var han inte, utan rätt och slätt en agent Larsson, hemma från Skåne och ej från Westergötland, såsom han själf uppgaf. Det var en ruskig historia, ledsam för oss alla, men särskildt obehaglig för mig, som hade oturen att behaga äfventyraren till den grad, att han för en stund sedan fick korgen af mig — i första fransäsen.»

»Korgen!» upprepade Lönnmark med osäker röst; »och jag trodde, att Ni just då gaf honom hopp — er blick, ert leende tydde därpå.»

Edith rodnade häftigt och svarade sakta, men uttrycksfullt:

»Jag såg *er* gå förbi, men kort förut hade jag affärdat honom.» Hon tillade med vibrerande stämma: »O, jag tackar Gud, som bevarade mig för den svåra olyckan att — gripa i det sista halmsträet.»

»Åh, det behöfver Ni icke», svarade med ett litet spefullt leende Lönnmark, som missförstod henne.

Edith sänkte sina långa mörka ögonfransar för att dölja några frambrytande tårar.

»Det sista halmstrået, för att undslippa förtviflans svallvågor», sade hon sakta och ville skynda bort, men Lönmark häjdade henne.

»Hvad menar Ni?» sporde han hänsynslöst. »Hvilken anledning till förtviflan har den, som har varit och ännu är en eftersökt skatt? Eller skulle er lek med kärleken slutat illa? Har industririddaren, som blef bortförd i fångkärra, ofrivilligt blifvit edra offers hämnare? Ty jag finner er uppgift om hans misslyckade frieri ganska besynnerlig till följd af den blick —»

»Nog!» inföll Edith med blixtrande ögon. »Ni är inte berättigad att anklaga mig för uppenbar osanning.» Hon ville aflägsna sig, men stannade som förstenad vid ljudet af de bittra ord, som Lönmark, icke längre sig själf mäktig, häftigt utslungade:

»Jo, jag är berättigad att anklaga fröken Edith Hedin för falskhet, koketteri, obeständighet. Nej, anlägg inte denna min af sårad oskuld. Eller skulle Ni kunnat glömma dendär julen, då en 17-årig tjuserska spände ut nät för guldfisken, gamle Östling, som dock ej fastnade i dem.»

Ediths vredesrodnad hade blifvit förbytt till djup blekhet och hon stirrade bestört på den upprörde mannen, hvars anklagelse ur hennes synpunkt saknade hvarje skymt af rättvisa.

»Gamle Östling friade till mig kort efter er bortresa — friade och fick afslag», sade hon, men Lönmark svarade:

»Det såg inte ut, som om Ni tänkte försmå honom och jag har alltid trott, att han drog sig tillbaka.»

Dessa sårande ord voro olja på elden; de kommo Edith

att förlora det lugn och den själfbeherskning, som hon, i egenskap af världsdam, alltid brukade lägga i dagen.

»Nej», utbrast hon, »gamle Östling var inte sådan, och alla män tycka inte om att bedåra stackars unga flickor, för att sedan, utan anledning glömma och ledsna vid dem; men alla flickor tycka ej håller om att bära sin sorg i blicken och på tungspetsen. Och så fins det andra, som söka glömska i det oädla nöjet att 'spänna ut nät', som Ni kallar det, och om de icke finna hvad de söka, så är denna lek ändå ett bedöfningsmedel, en tillflykt undan förtviflan.» Hon hade förlorat sista skymten af besinning och fortfor lidelsefullt, under konvulsiviska snyftningar:

»Och Ni vågar tadla och förebrå mig, Ni, hvars trolöshet har sköflat min lefnadslycka och, hvad som är tusen gånger värre, har förvandlat det renhjärtade, tillitsfulla naturbarnet till en ytlig kokett! Men det är just Ni, den ofelbare, som bär ansvaret för hennes förlorade själs afgrundsdjupa sorg, hennes i flärd och förströelser utnötta ungdom och — och — denna förtärande låga, som ingenting annat än dödens kalla hand förmår släcka! Nu har jag talat ut; nu må Ni förakta mig dubbelt mera, om det är möjligt; nu må Ni kasta första stenen på 'den hjärtlösa koketten' — utan en tanke på *er* stora skuld, ert hjärtlösa beteende mot den sjuttonåriga!»

Hon ilade bort, men Harald Lönnmark stod kvar och stirrade efter henne, nästan bedöfvad af de sanningar hon utslungat; men snart skingrades töcknet inom honom och i det han drog djupt efter andan, gled ett solljust leende öfver hans stränga, regelbundna anlete.

IV.

Det var två dagar efter bröllopet. Livia hade föregående afton följt sin make till deras vackra hem i grannsocknen, men saknaden efter hennes blida leende och mjuka röst hade ej hunnit göra sig gällande, emedan en del långväga gäster ännu dröjde kvar. Bland dem äfven Lönnmark, men han skulle resa strax efter frukosten.

Nedtrykt af blygsel öfver sina besinningslösa utgjutelser på bröllopskvällen, ville Edith icke återse Lönnmark, och fast besluten att låta honom resa utan afsked, skylde hon på svår hufvudvärk, för att utan uppteende kunna hålla sig undan.

I går var huset ännu fullt af gäster, och i dansens vimmel eller omringad af beundrare, kunde hon lätt undvika honom, men i detta slutna sällskap kring frukostbordet skulle det blifva outhärdligt att se honom, och kanske skulle hon ej ens kunna fullt dölja den vilda storm af blygsel, harm och kärlek, som ohäjdadt rasade inom henne. Nej, hon ville ej återse Lönnmark, mannen med stenhjärtat, som lekt med hennes vårfriska känslor, sköflat hennes lefnadslycka och nu till sist — vågade förolämpa henne med falska beskyllningar! Om hon dock kunde glömma, förakta, hata honom! Men det var omöjligt, hon var dömd att älska den hjärtlöse, att törsta efter hans kärlek; — denna skatt, som kanske vunnits af Majken — och ändå darrade hon af okullig vrede, af ett

vildt begär att få förkrossa. Nej, nej, hon skulle ej uthärda att någonting ondt hände honom, den älskade; och tänk, om hon dömde honom för strängt, om ett missförstånd skulle rådt, ty han talade ju också om en hjärtlös lek med hans känslor, om obeständighet å hennes sida! Men hur hon blygdes öfver sitt beteende i förgår kväll, detta okvinliga beteende att gå ut till honom och inleda detta farliga ämne, som dref dem båda till öfverilning! Lidelsen hade blifvit henne öfvermäktig och hon ville låta honom få en aning om hennes känslor, hon ville utforska honom lugnt, beräknadt, men en vanvettig kärleksförklaring ämnade hon icke göra. Svartsjukan hade alla dessa veckor marterat henne, men det hade ej mera sett ut som om Majken intresserat honom; tvärtom tyktes han undvika den djärfva varelsen, som börjat se helt grätfärdig ut. Eller var det en komedi, för att förvilla andra, voro de kanske hemligt förlofvade? Hur dessa strider söndersleto hennes inre, hur hon längtade att slippa bort från alt — att få dö! Men var hon beredd att dö, hon, denna irrande ande, som förslösat sitt pund, förspilt sitt lif i egoism, världskärlek, otro? Nej, hon vågade ej tänka på döden och den rättvise Domaren, som skulle stöta henne ned i det eviga mörkret. Hon sjönk ned på soffan, tryckte hufvudet mot dynan och klagade sakta.

Då hördes en knackning på dörren, åtföljd af Willes röst:

»Öppna regeln, kära syster! Jag måste slippa in för att få aflämnat ett bref.»

Edith steg upp, strök håret från pannan och öppnade dörren.

»Se här», sade Wille och räckte fram ett bref. »Fast du

tre gånger har afslagit Lönemarks önskan att säga dig farväl, så är du väl ändå så nådig och *läser* hans afskedsord.» Den unge mannens röst var mot vanligheten sträf, nästan snäsig och utan att säga någonting vidare, gick han hastigt mot dörren.

»Är han redan borta?» frågade Edith sakt.

»Nej», svarade Wille, »han gick ut i trädgården för att söka sin pincenez, men sedan reser han genast, ty hästen är redan förspänd.

Edith bröt kuvertet och läste med strålände ögon följande:

»Edith, min ungdoms älskade!

Då vi i förgår talade om forna tider, blef jag ej i tillfälle att förklara mitt beteende under dendär julen för länge sedan, som alltid skall förblifva vårt dystraste minne. Anlagd för misstänksamhet, trodde jag ryktet om Din förestående förlofning med en man, som kunnat vara Din morfar, men åt hvilken det påstods att Dina föräldrar skulle sälja Dig, och svartsjukan gjorde mig kall på ytan, ehuru Du ännu var mig ousägligt kär. *Nu* förstår jag, att det var mitt förändrade sätt, som föranledde Dig att uppmuntra Östling, men *då* trodde jag, att Du ville tillhöra honom och mitt sinne fylldes af bitterhet öfver en sådan krass guldtörst; men jag sörjde äfven djupt mitt förlorade ideal, mina drömmars väna brud, på hvars kärlek jag litat, hvars hand jag skulle begärt, så snart min framtid hunnit blifva säkerställd. Sedan nådde mig ryktet om Din ytlighet, behagsjuka, flärdfullhet, men då var jag redan kall för Dig, eller trodde mig vara det. Men de gäckade förhoppningarna ökade min misstro för världen,

och jag har fört en sluten enstörings glädjelösa tillvara, ända tills min blick blef öppen för det högsta ljuset. Sedan fick jag frid med Gud och började lefva i trosgemenskap med Honom, som är Vägen, Sanningen och Lifvet. Denna förändring skedde för sex år sedan, men jag har icke bekänt den inför världen, emedan min slutna natur ryggat tillbaka för att yppa denna dyra hemlighet mellan min Gud och mig. Du är den första, som får del häraf, men hädanefter må äfven världen veta, att jag är en pilgrim, som har himmelen till mål.

Edith, dyraste! kan Du glömma alt, hvad jag har brutit? Kan Du besvara min varma kärlek och har Du mod att blifva min hustru — att låta mig leda Dig till min Gud?

Hit kom jag, drifven af mitt öde — nej, af en mild Försyn, som har skapat oss för hvarandra. Det hoppas jag, men skall Du kunna förlåta?

En annan gång vill jag omtala, huru min kärlek blef tänd på nytt, eller rättare sagdt, uppenbarad af svartsjukan, kort förrän Du kom till mig och öppnade mina ögon för sanningen. Farväl! Om Gud vill, få vi återse hvarandra inom fjorton dagar.

Harald Lönnmark.»

Edith kysste brevet under varma glädjetårar och upprepede drömmande: »Om Gud vill, få vi återse hvarandra'. Ack, hur snart, och dock en lång, lång tid för den, som älskar!»

Knapt hade dessa ord blifvit framhvisade, då ljudet af ett skott återkallade Edith till verkligheten, dock utan att skrämma henne, ty en af de kvarvarande bröllopsgästerna, en glad student, hade hela morgonen gått omkring och siktat

på kråkor och sparfvar. Men nu gälde det ett ädlare byte, och studenten satt ännu i matsalen och språkade, under det — hans bössa blef begagnad till mordvapen. Kort därpå hörde Edith ett sorl af röster och då hon ilade ut på verandan, fick hon återse honom, som varit hennes unga lifs fröjd och smärta samt nu till sist hennes framtids hopp. Hon fick återse honom, men — blödande ur ett sår nära hjärtat.

»Är han död?» frågade Edith med slocknande röst, i det hon närmade sig gruppen, som omgaf den sårade, men ingen hörde hennes fråga eller lade märke till den förtviflan, som stirrade i hennes onaturligt vidgade ögon; men när hon upprepade sitt spörsmål och någon svarade, att den olyckliges tillstånd var hopplöst, så sjönk Edith afdånad ned och blef upplyftad af sin fars armar. Snart återväkt till medvetande, stirrade hon en stund på den toma bänken, där Lönmark nyss legat; men inom några minuter tyktes en underbar förändring försiggå inom henne, ögonen fingo en sällsam klarhet och hon rätade på sin smärta, nyss hopsjunkna gestalt samt sade beslutsamt:

»Hvar är Lönmark? Jag vill se honom. Det är min rättighet.»

»Kära barn, du yrar, förskräckelsen har förvirrat dina sinnen!» sade lagmanskan Hedin, som fäste den största vikt vid världens dom och själf, ytterst häpen af dotterns ord, darrade af fruktan för den tydning man skulle gifva dem. »Hon är mycket nervös af nattvak och har dessutom haft hufvudvärk en längre tid», tillade den gamla damen urskuldande.

»Nej, jag är inte från mina sinnen», sade Edith lugnt, och fattande sin fars hand, fortfor hon:

»Älskade Pappa! för mig till Harald. Han är min trolofvade.»

Dessa besynnerliga ord tyktes vara en bekräftelse på fru Hedins påstående, men Wille sade hviskande till sina föräldrar:

»Jag förde nyss hans friarebref till henne och nu synes det att hon älskar honom.»

Då lade lagman Hedin sin arm kring dottern och förde henne till det hastigt iordningställda sjukrummet. Där voro tvänne män, af hvilka den äldre var distriktets egen läkare, som just anländt från den närbelägna byn, och den yngre, likaså läkare, hörde till de nämnda bröllopgästerna, som stannat kvar; och båda voro af samma tanke, båda funno den sårades tillstånd hopplöst.

Edith gick till sängen, där Lönnmark låg medvetslös, och, böjande sig ned öfver det dödsbleka anletet, kysste hon ömt hans slutna ögon och sade högtidligt:

»Du kan ej höra mig, men inför Gud och dessa vittnen lofvar jag att bli din hustru — om ditt lif blir förlängdt. Men ehvad du lefver eller dör, svär jag att öfvergifva mörkrets furste och världen och att hädanefter tjäna *din Gud*, med ande, själ och kropp.»

Hon vände sig om, och den feberaktiga glansen i hennes ögon befestade intrycket af orden, hvilka föreföllo de närvarande i högsta grad exalterade. Lagman Hedin suckade tungt och de båda läkarene växlade en blick af förstäelse, ty alla tre voro öfvertygade om, att Edith blifvit gripen af sinnesförvirring. Hon skulle icke eljes talat sådana besynnerliga ord, tänkte de tre världsmännen, hvilka omöjligt kunde förstå att väckelsen ur syndasömnens *kan* inträffa på en minut.

Edith.

Först sedan någotslags ordning blifvit återställd efter den allmänna förvirringen, började man tänka på att spana efter mördaren, och samtidigt frågade Wille efter Majken, som ingen sett efter frukosten. Långe behöfde man dock ej undra, hvart hon tagit vägen, ty en biljett, funnen på den unga flickans skrifbord, meddelade, att hon älskade Lönnmark passioneradt och icke kunde lefva, sedan han blifvit lönnmördad; därför skulle hon söka ro i insjöns svala böljor. När man sedan fann en del af hennes kläder på stranden, var saken naturligtvis afgjord.

Men hvem hade aflossat skottet? Lönnmark hade inga fiender — allraminst på en främmande ort — och för resten var det klart att attentatet blifvit begånget af vinstbegär, ty Lönnmarks guldur och digra plånbok voro försvunna. Miss-tankarna föllo på en stackars trashank, som nyligen varit fångslad för någon mindre stöld, men mannen befans oskyldig; och trots de ifrigaste efterspaningar kunde man ej upptäcka minsta spår af attentatorm.

Men veckorna framskredo och blefvo månader, medan lif och död kämpade om Lönnmark; och under detta märkligaste tidsskifte i Ediths lif fick Guds Ande obehindradt fortsätta den omdaning af hennes vilseledda, men rika själ, som så plötsligt begynte i fasans stund. Syndasorgen följdes af tro och frid, så att hon till sist midt under sin svåraste fruktan kunde ödmjukt sucka: »Herre, ske Din vilja, och icke min!»

Harald Lönnmarks timglas var dock ej ännu utrunnet; han återvände från dödens portar till ett rikare lif än någonsin förut, ty lyckans genius, som han fordom ej förstod att taga fatt, trädde ännu engång i hans väg — kärlekens solljusa lycka vid Ediths sida.

Ungefär ett halft år efter Livias bröllop stod Edith brud, men det var en stilla vigsel — utan andra gäster än de allra närmaste — ingen ståt och naturligtvis ingen dans. Ty Edith höll till lifvets slut troget sitt löfte att öfvergifva världen, men hennes forna själsfränders anmärkningar om, huru hon gått från den ena öfverdriften till den andra, voro kanske icke alldeles obefogade. Hon skulle ej behöft kläda sig så påfallande enkelt, då Lönnmark ägde en liten förmögenhet och god årsinkomst, men hon ville äfven i det yttre ådagalägga sitt stränga ogillande af den flärd och fåfänga, som förr utmärkt hennes uppträdande.

Strax efter sitt giftermål erhöll Lönnmark ett paket, som befans vara hans klocka och plånbok jämte de sedlar den innehållit vid försvinnandet (altsamman först sändt till hans bror); men förvåningen öfver denna oväntade postförsändelse räckte ej länge, ty kort därpå fick Edith ett bref från — Majken. Detaljerna före och efter attentatet skildrade hon kortfattadt, korrekt och kallt. Hon hade samma morgon lyssnat till ett samtal mellan Wille och Lönnmark, däri den sistnämde talade om sin återväkta kärlek och sitt beslut att fria till Edith, »och genast grodde en hämdplan i mitt beslutssamma hufvud», berättade Majken skrytsamt, »ty jag unnade inte dig den lycka, som jag varit mera värd att få äga, och du skulle ej få triumfera öfver den gråbruna fulingens missräkning. Jag gjorde det inte af hämd mot honom, utan mot dig, som i årtal har tjusat och blifvit beundrad, medan jag, som är så mycket yngre, har varit obemärkt, tillbakasatt — bara därför att jag inte är vacker.» Sedan berättade Majken, huru hon skref biljetten och »gjorde toilett», eller med andra ord, kastade sin klädning på stranden och tog en annan på sig samt packade sin lilla kappsäck. Men i stället för att begå själfmord, passade hon på, när Lönnmark gick i trädgården, tog bössan, som den unge kråkskytten lämnat i en löfsal, och affyrade sitt skott samt tittade efter mellan löfvärket, om det träffat. Blixtnabot rusande fram till sitt fallna

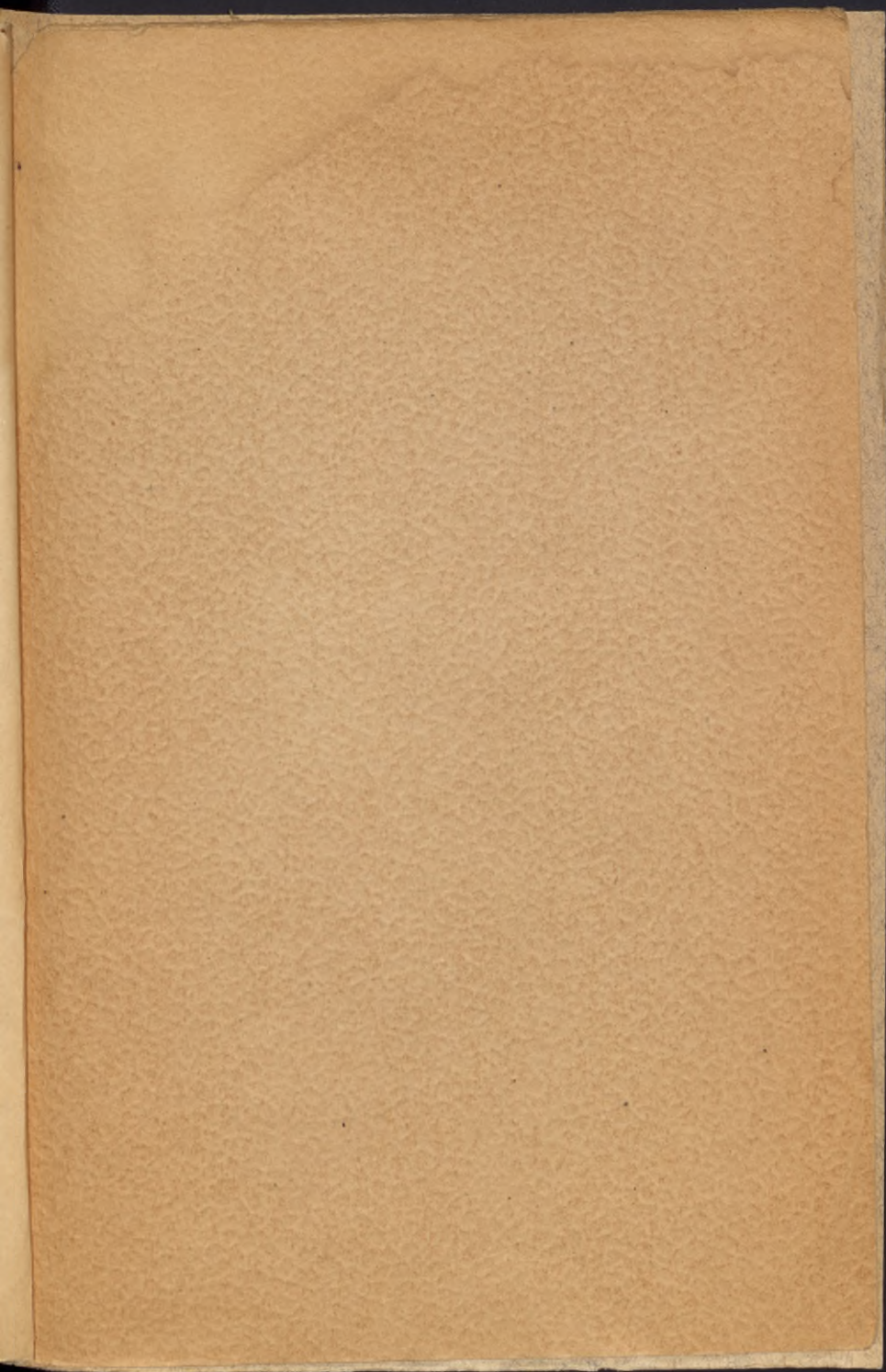
offer, rykte hon till sig klockan och plånboken, icke för att råna, ty hon hade ännu sin pension nästan orörd, utan för att hvälfva misstankarna på någon annan. Med kappsäcken i handen kunde hon sedan smyga längs en bakväg till det förspända åkdonet och kuska bort till järnvägsstationen, eller rättare till närheten däraf, hvarest hon steg af och vände hästen, som i sakta mak lunkade hemåt.

Majken reste till Wiborg och lyckades få plats som sällskapsdam hos en rik familj, som efter några veckor begaf sig utrikes, dit hon fick följa med; och nu skref hon från Nizza, »helt trygg för alla förföljelser, ty moster Hedin skulle hellre dö än tillåta att världen fick reda på hennes systerdotters brott».

»Lönmark skulle gärna fått lefva, blott han låtit bli att förgäpa sig i dig», slutade Majken, »ty jag måste medgifva, att hans vänlighet mot mig aldrig liknade en skymt af kurtis, fast jag i förargelsen sade motsatsen till Wille. Men när jag tänker på, att den firade baldrottningen är 'en enka efter lifvets glädje' — då kan jag kikna af skratt!»

Så fräkt yfdes Majken, då hon borde känt ånger, men den unga furien blef straffad på ett sätt, som öfverväldigade henne. Hon blef af lagman Hedin underrättad om Ediths och Lönmarks nyligen timade vigsel, och detta var hela innehållet af hennes djupt kränkte släktings och fosterfars bref.

Det enda molnet på Ediths strålande lefnadshimmel var hennes intensiva bitterhet mot Majken, och det räckte många år, innan hon kunde bekämpa den och önska godt åt sin ovän; men till sist kom en stund, då hon fick nåd att bedja för den, som velat sköfla hennes lefnadslycka.

12.2.51

1001850565

